

tepav

TEPAV Temel Ekonomik Göstergeler Sunumu

Sayı 18| Ağustos 2022

"Temel Ekonomik Göstergeler Sunumu" Akademik Danışmanlar Projesi kapsamında TEPAV tarafından hazırlanmaktadır ve her ayın son Perşembe günü (resmi tatil olması durumunda izleyen ilk iş günü) proje kapsamında illerdeki Oda ve Borsaların ortak kararıyla belirlenmiş olan Akademik Danışmanlarla paylaşılmaktadır.

İçerik

- Büyüme, Üretim ve Satışlar
- Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi
- İstihdam ve İşsizlik
- Kamu Maliyesi
- Enflasyon
- Kredi ve Mevduat
- Finansal Piyasa Göstergeleri
- TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler
- Genel Değerlendirme

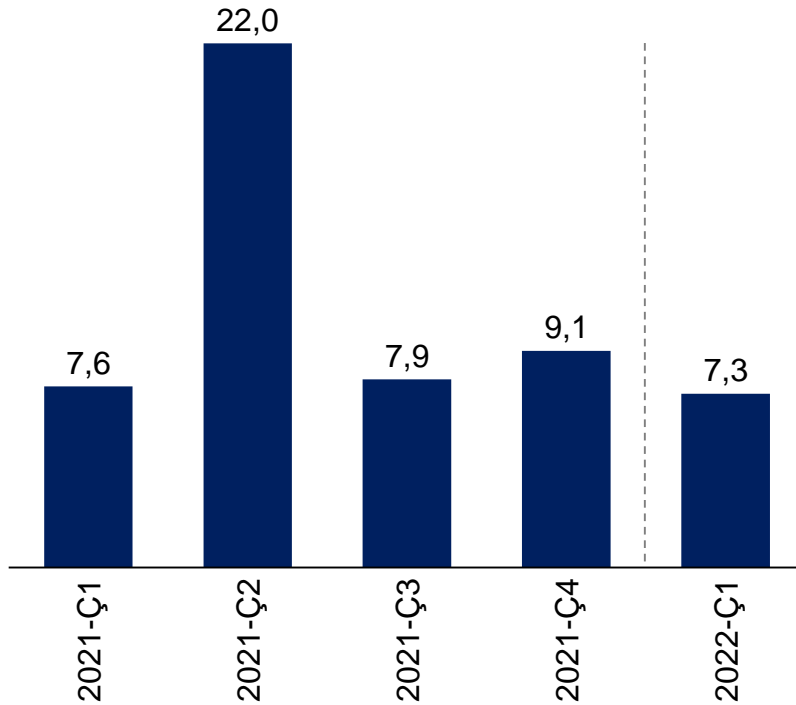
Büyüme, Üretim ve Satışlar

- Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH)
 - GSYİH büyümesi
 - Üretim ve harcama yönünden katkılar
- Üretim
 - Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)
 - Öncü göstergeler
 - Kapasite Kullanım Oranı (KKO)
- Satışlar
 - Perakende Satış Hacim Endeksi
- Ekonomik Güven Endeksi

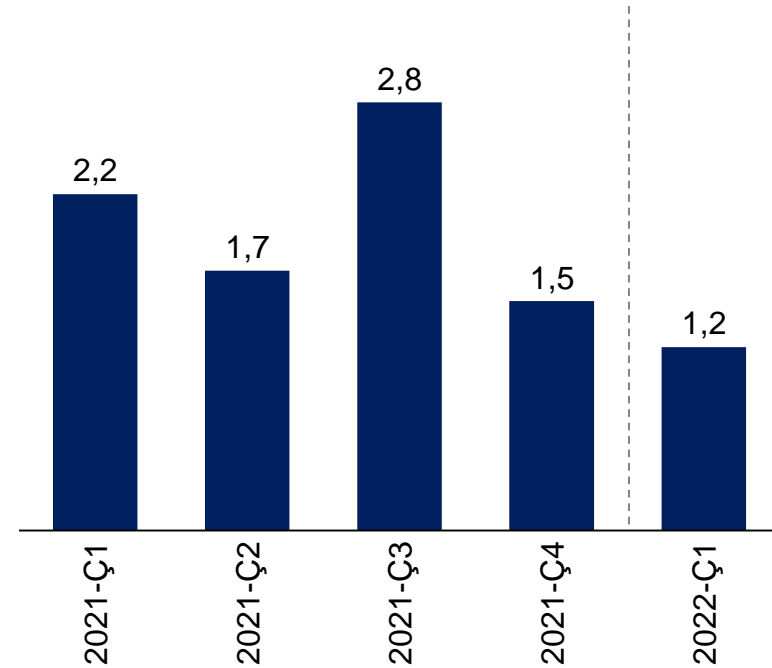
Yılın ilk çeyreğinde milli gelir %7,3 büyümeye kaydetmiştir.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış endeks büyümedeki yavaşlamanın devam ettiğini göstermektedir.

GSYİH büyüme hızı (%) 2021 Ç1 – 2022 Ç1

Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre
değişim

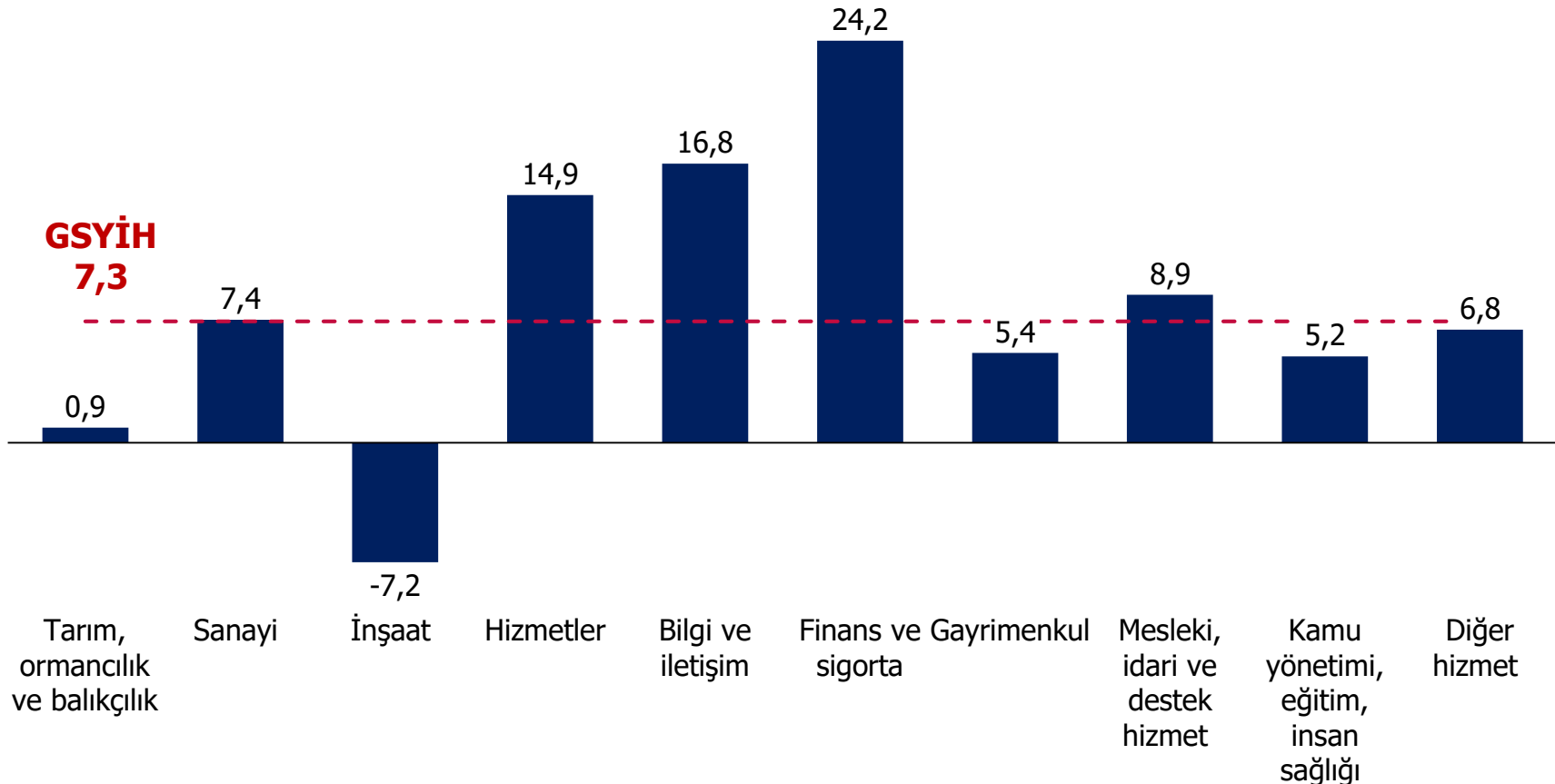

Bir önceki çeyreğe göre değişim
(mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış)

Finans ve hizmetler büyümeyi sürükleyen ana sektörlerdir.

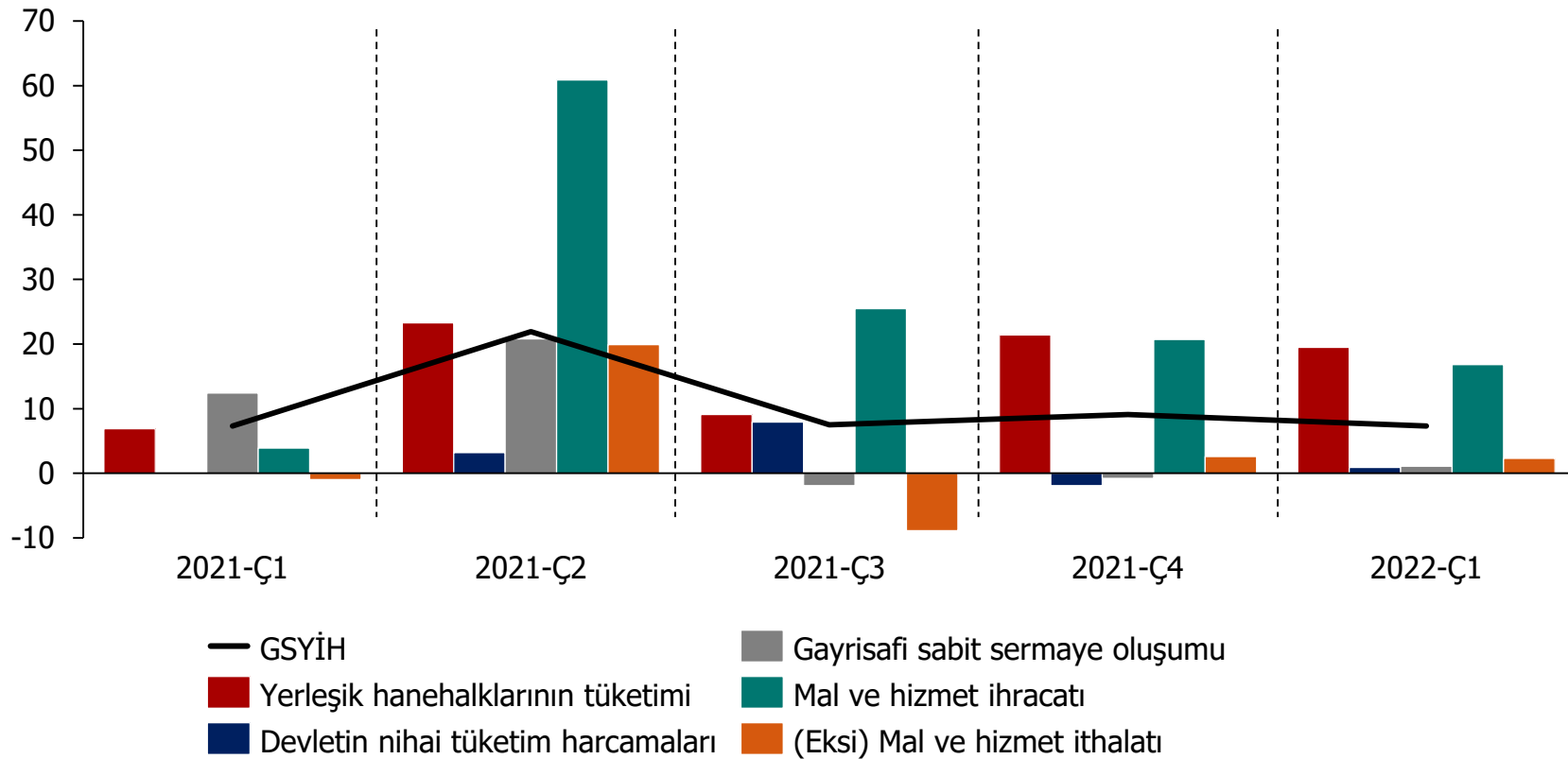
Tarım sektörü sınırlı oranda büyürken, inşaat sektöründe daralma devam etmektedir.

GSYİH iktisadi faaliyet kolları (bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim oranı, %) 2022 Ç1

İhracat ve özel tüketim büyümeyi destekleyen temel harcama gruplarıdır.
Kamu tüketimi ve yatırımların katkısı ise sınırlıdır.

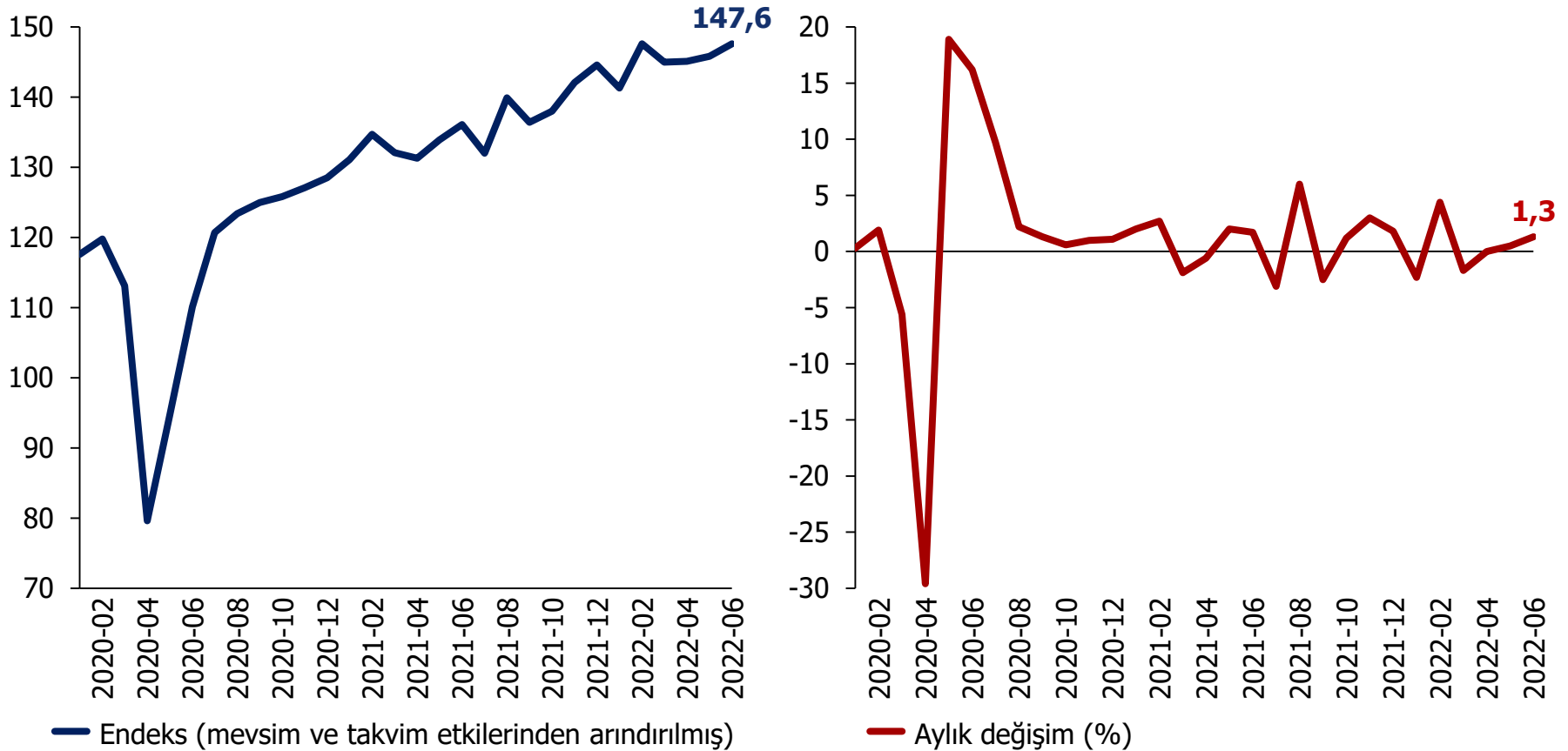
GSYİH harcama yöntemiyle bileşenler (bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim, %) 2021 Ç1 – 2022 Ç1

Sanayi Üretim Endeksi (SÜE), Haziran ayında aylık %1,3 artmış; Şubat 2022’de ulaştığı tarihi en yüksek seviyeye yükselmiştir.

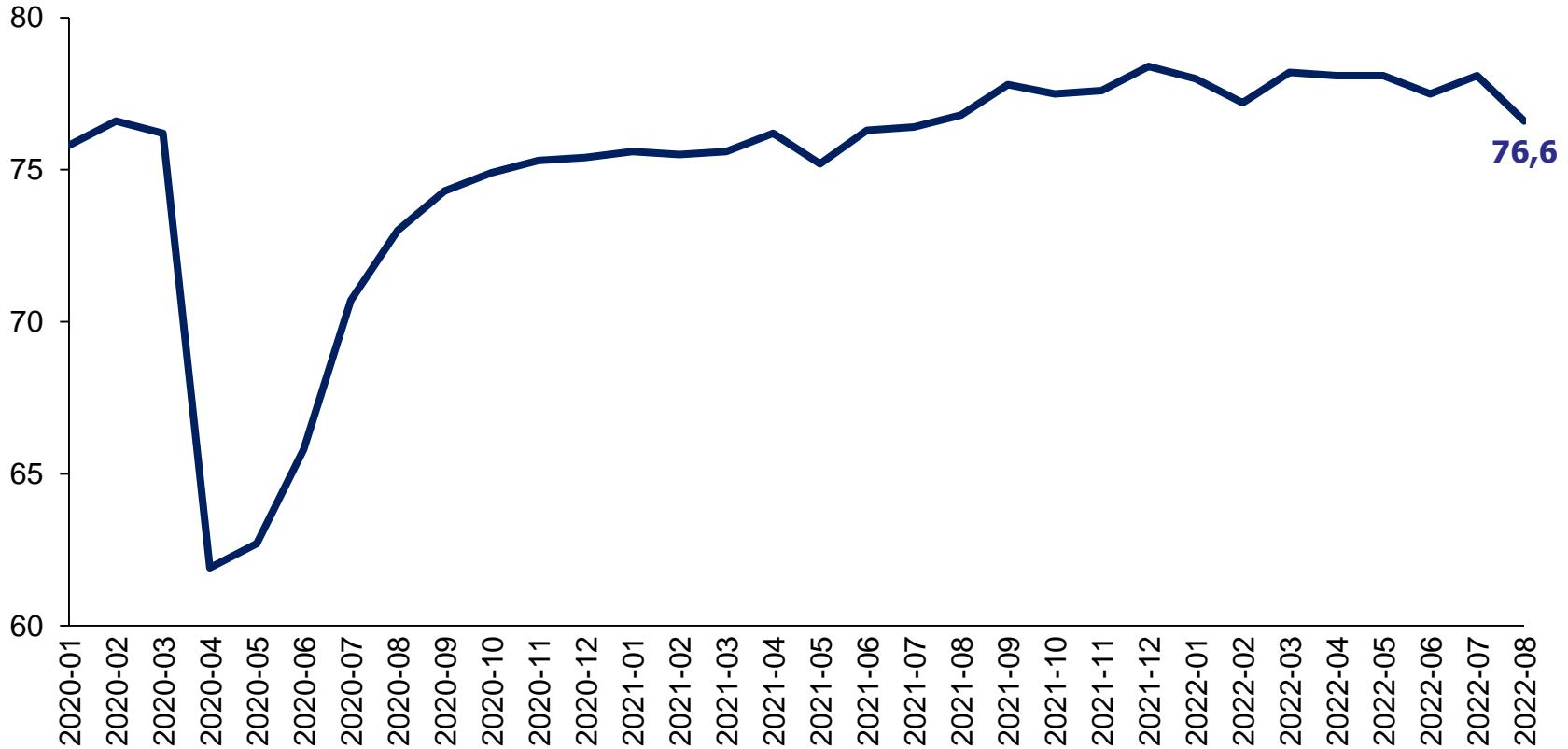
SÜE’nin ilk çeyrek artışı %2,1 iken, ikinci çeyrek %1,1’e gerilemiştir.

Sanayi Üretim Endeksi (Ocak 2020 – Haziran 2022)

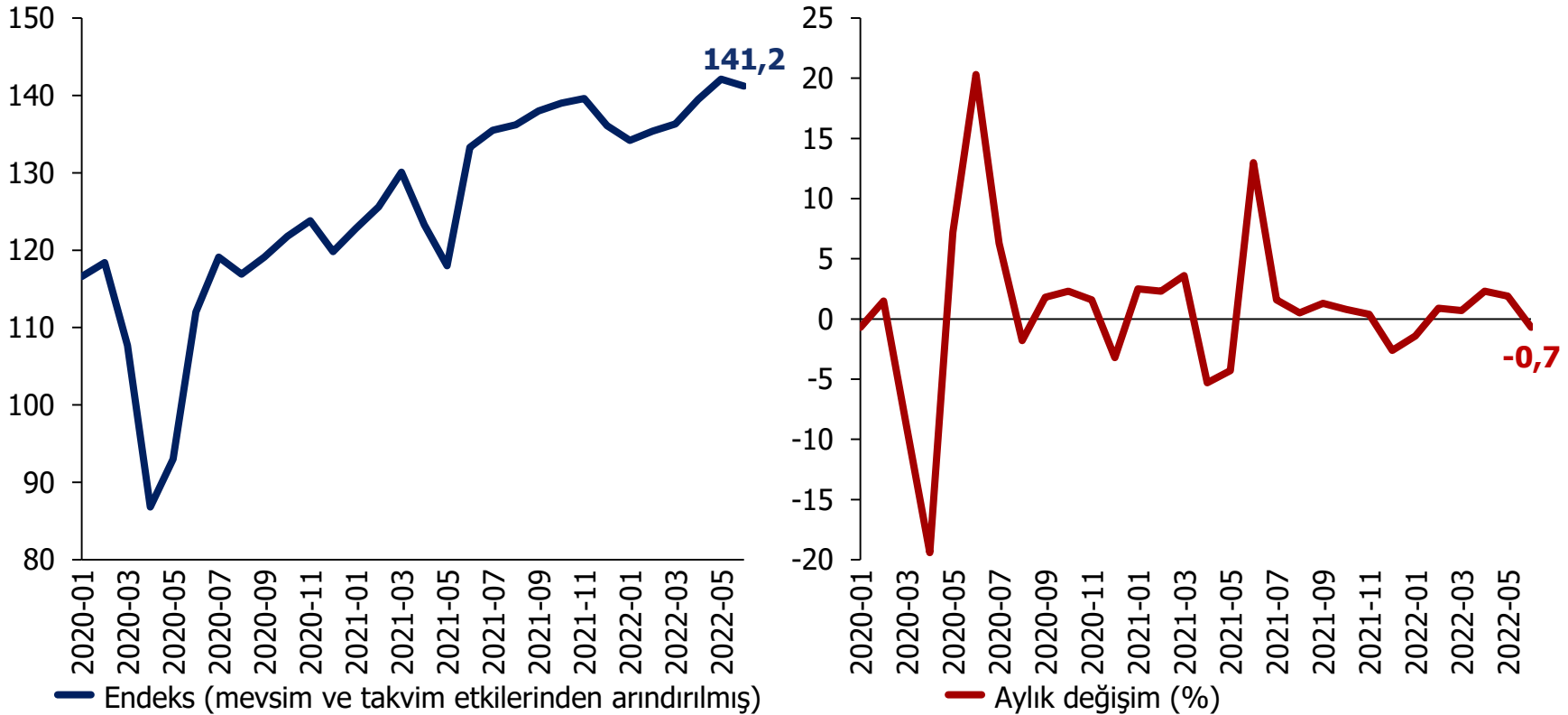
İmalat Sanayinde Kapasite Kullanım Oranı (KKO), Ağustos ayında düşmüştür.
KKO, 1,5 puan azalarak %76,6 düzeyinde gerçekleşmiştir; son 13 ayın en düşük seviyesidir.

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (mevsim etkilerinden arındırılmış)
Ocak 2020 – Ağustos 2022

İç talep göstergesi perakende satışlar Haziran'da aylık olarak %0,7 gerilemiştir.
Perakende Satış Hacim Endeksi son beş aydır ilk kez düşüş göstermiştir.

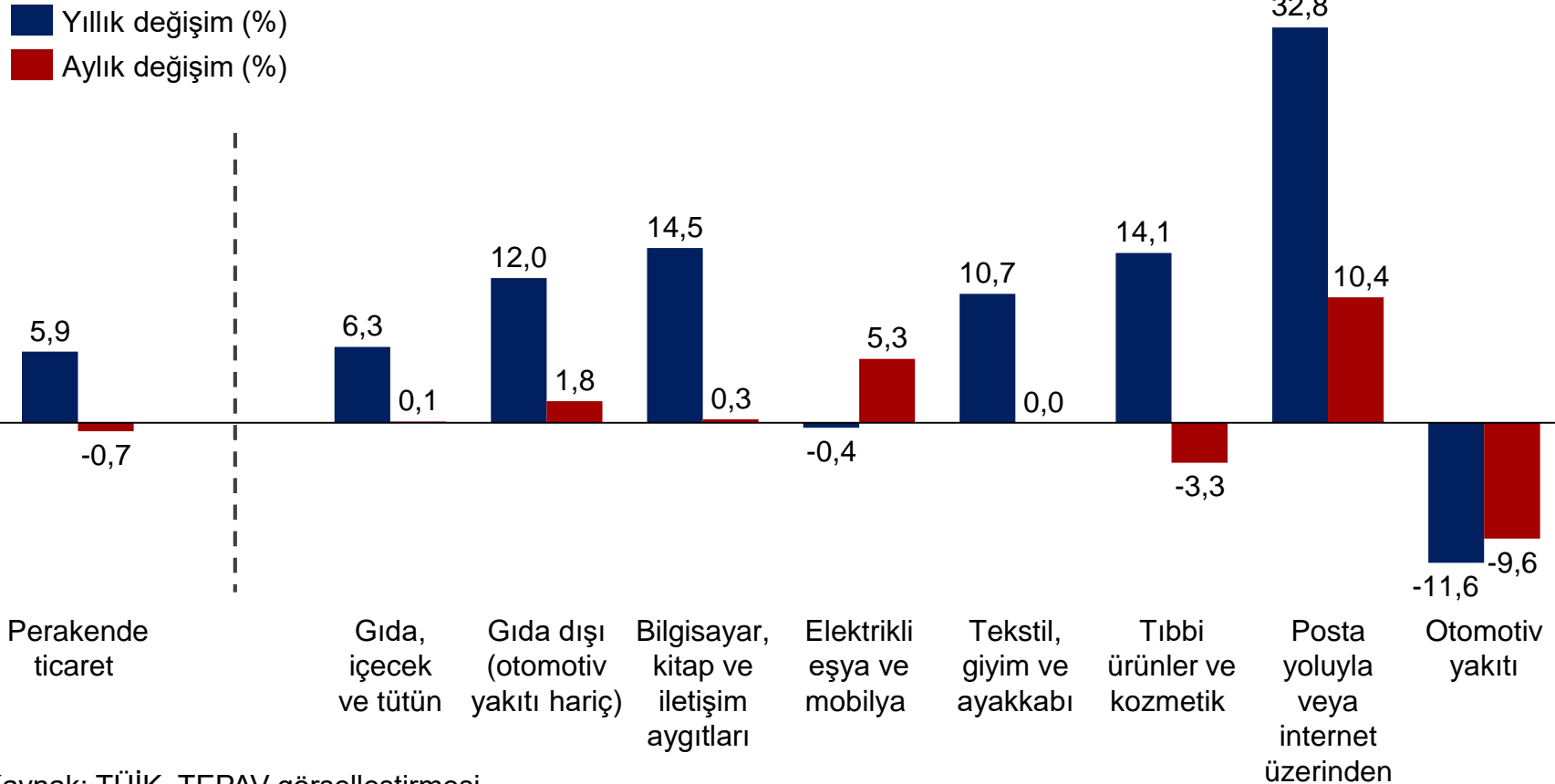
Perakende satış hacmi (Ocak 2020 – Haziran 2022)

Haziran ayında satışlardaki en yüksek düşüş otomotiv yakıtına aittir.

Otomotiv yakıtı hariç yıllık bazda düşüş kaydeden tek alt grup elektrikli eşya ve mobilya sektörü olmuştur.

Sektörlere göre perakende satış hacmi (mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış)
Haziran 2022

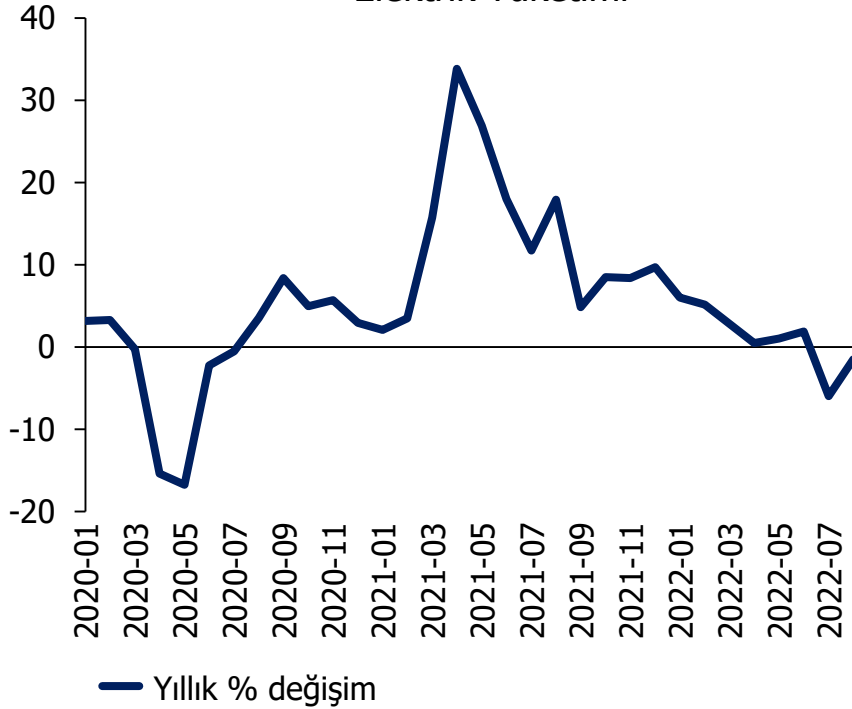

İkinci ve üçüncü çeyreğe ait diğer öncü göstergeler aşağı yönlüdür.

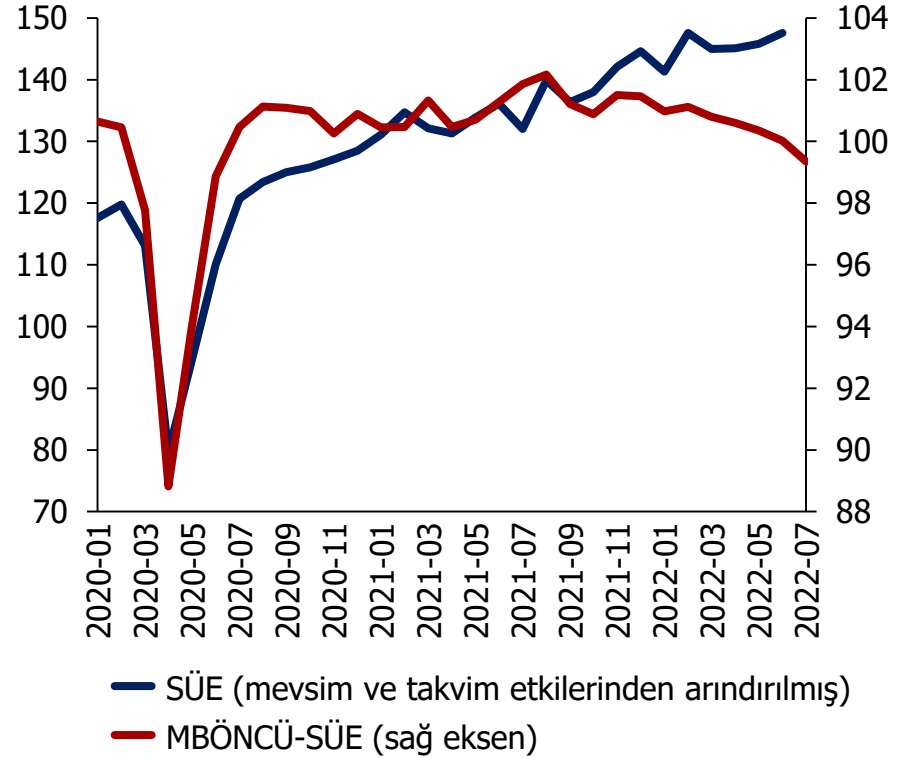
Elektrik tüketimi yıllık olarak gerilemekte, Bileşik Öncü Göstergeler Endeksi ise son beş aydır düşmektedir.

Öncü Göstergeler (Ocak 2020 – Temmuz/Ağustos* 2022)

Elektrik Tüketimi

Bileşik Öncü Göstergeler Endeksi (MBÖNCÜ-SÜE)**

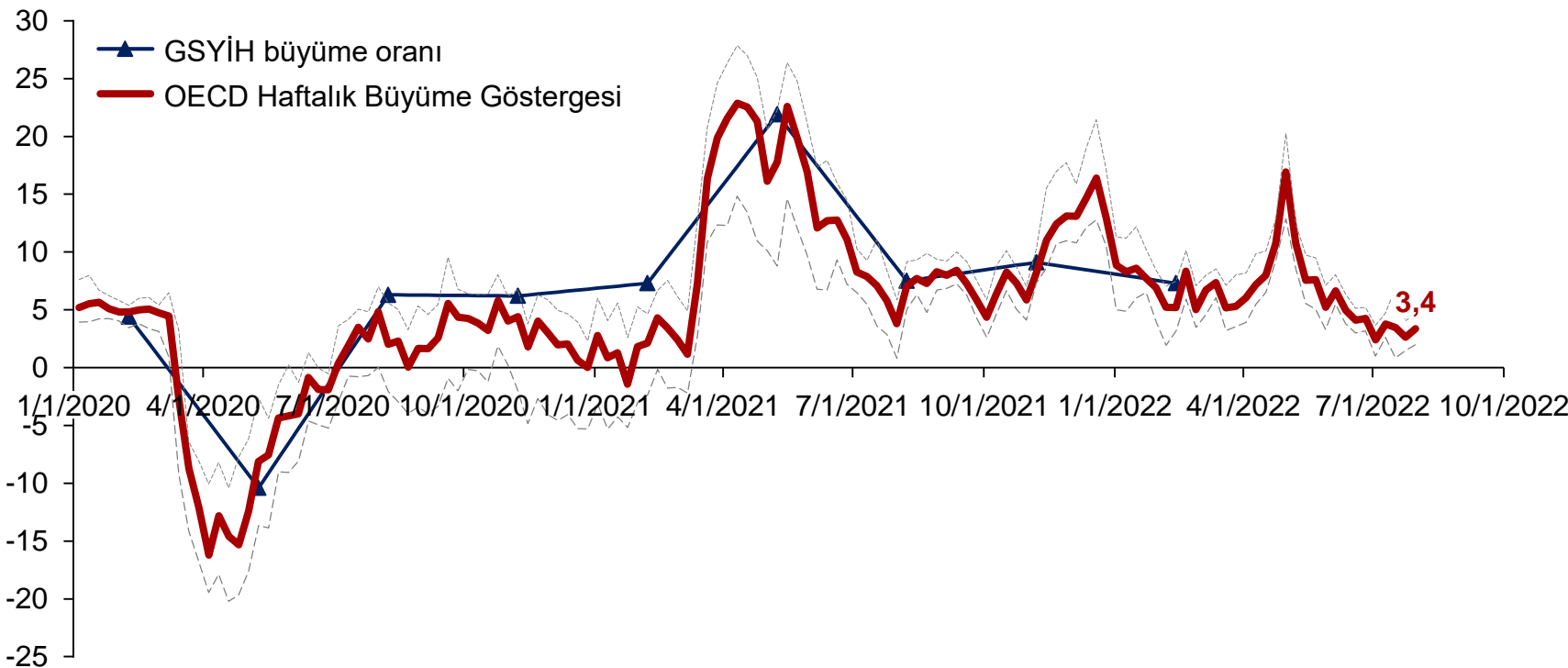
Kaynak: TCMB, TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* MBÖNCÜ-SÜE Temmuz ayı, elektrik tüketimi ise 21 Ağustos 2022 tarihi itibarıdır.

** MBÖNCÜ-SÜE'yi oluşturan göstergeler: Elektrik üretim miktarı, satış miktarı ile ağırlıklandırılmış hazine ihalesi faiz oranı, ara malları ithalatı, TCMB İktisadi Yönelim Anketi - mamul mal stok miktarı ile ilgili soru, toplam istihdam miktarı ile ilgili soru, iç piyasadan alınan yeni siparişlerin miktarı ile ilgili soru ve ihracat piyasalarından alınan yeni sipariş miktarı ile ilgili soru

Yüksek frekanslı veriler yılın en düşük seviyelerine gerilemiştir.
OECD Haftalık Büyüme Göstergesi, 31 Temmuz-6 Ağustos haftasında %3,4 olarak hesaplanmıştır.

OECD Haftalık Büyüme Göstergesi* (OECD Weekly Tracker, %) 5 Ocak 2020 – 6 Ağustos 2022

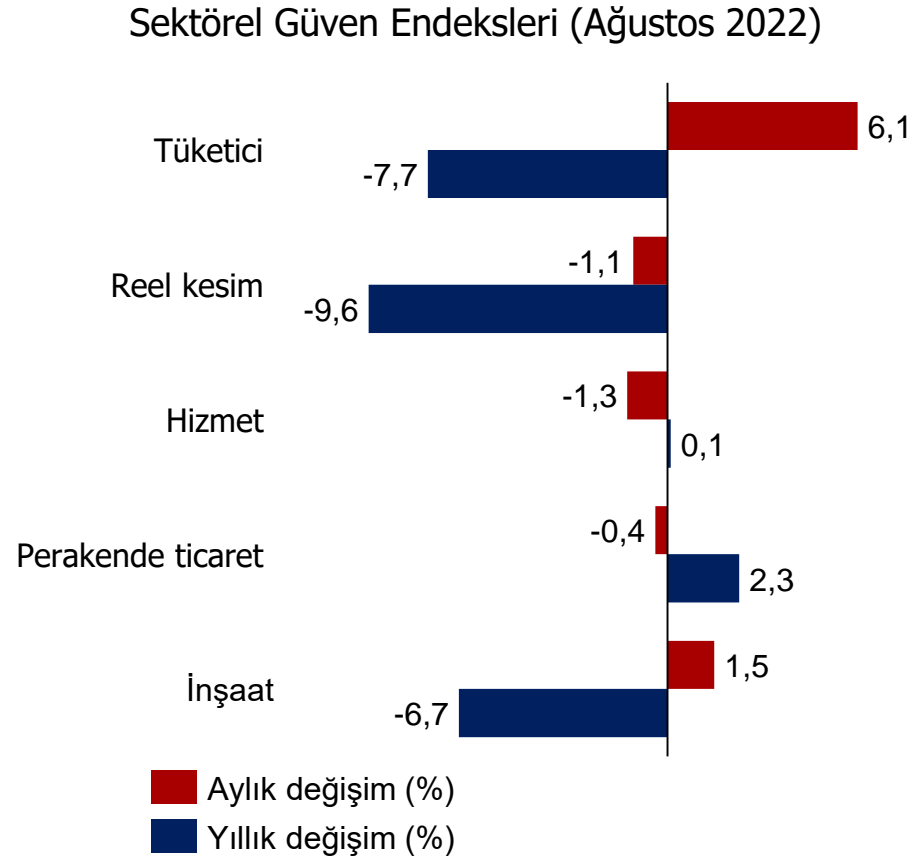
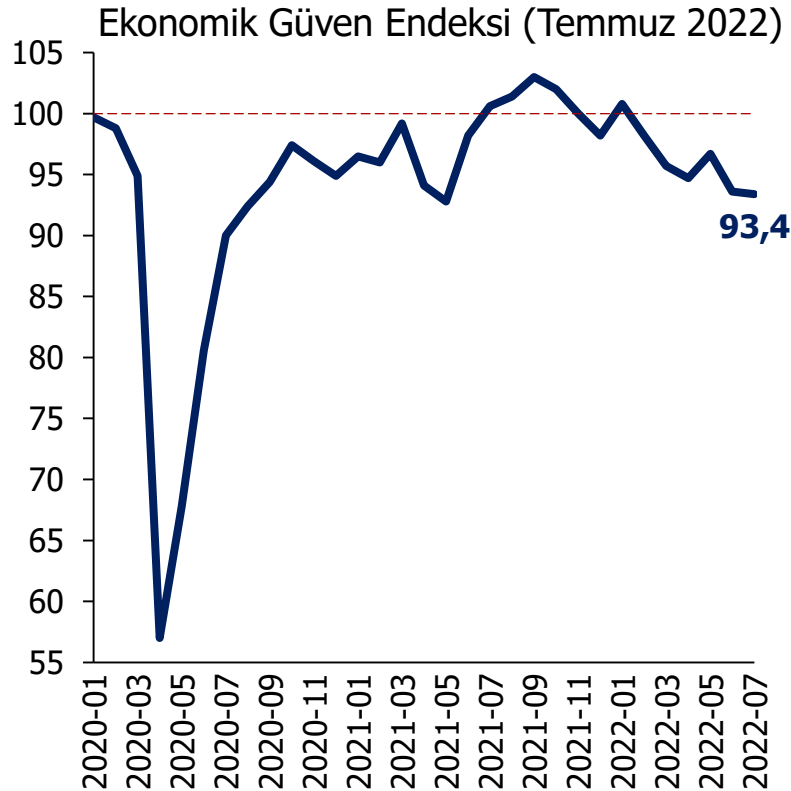

Kaynak: OECD, TEPAV görselleştirmesi
* OECD Haftalık Büyüme Göstergesi, makine öğrenmesi ve Google eğilim verilerini kullanarak ekonomik faaliyetin gerçek zamanlı, yüksek frekanslı ölçümüdür. Tüketim, işgücü piyasaları, konut, ticaret, endüstriyel faaliyetler ve ekonomik belirsizlikle ilgili arama davranışı hakkındaki bilgileri derlemektedir. OECD ve G20 ülkelerini kapsayan 46 ülke için üretilmekte ve yayınlanmaktadır. Alt ve üst bantlar yüzde 95 güven aralığını temsil etmektedir.

Temmuz ayında Ekonomik Güven Endeksi de yılın en düşük seviyesine gerilemiştir.

Ağustos ayında Tüketici Güven Endeksi son altı ayın en yüksek seviyesine çıkarken, inşaat dışında diğer sektörlerde güven endeksleri aylık olarak gerilemiştir.

Ekonomik Güven Endeksi (mevsim etkilerinden arındırılmış) Ocak 2020 – Temmuz/Ağustos* 2022

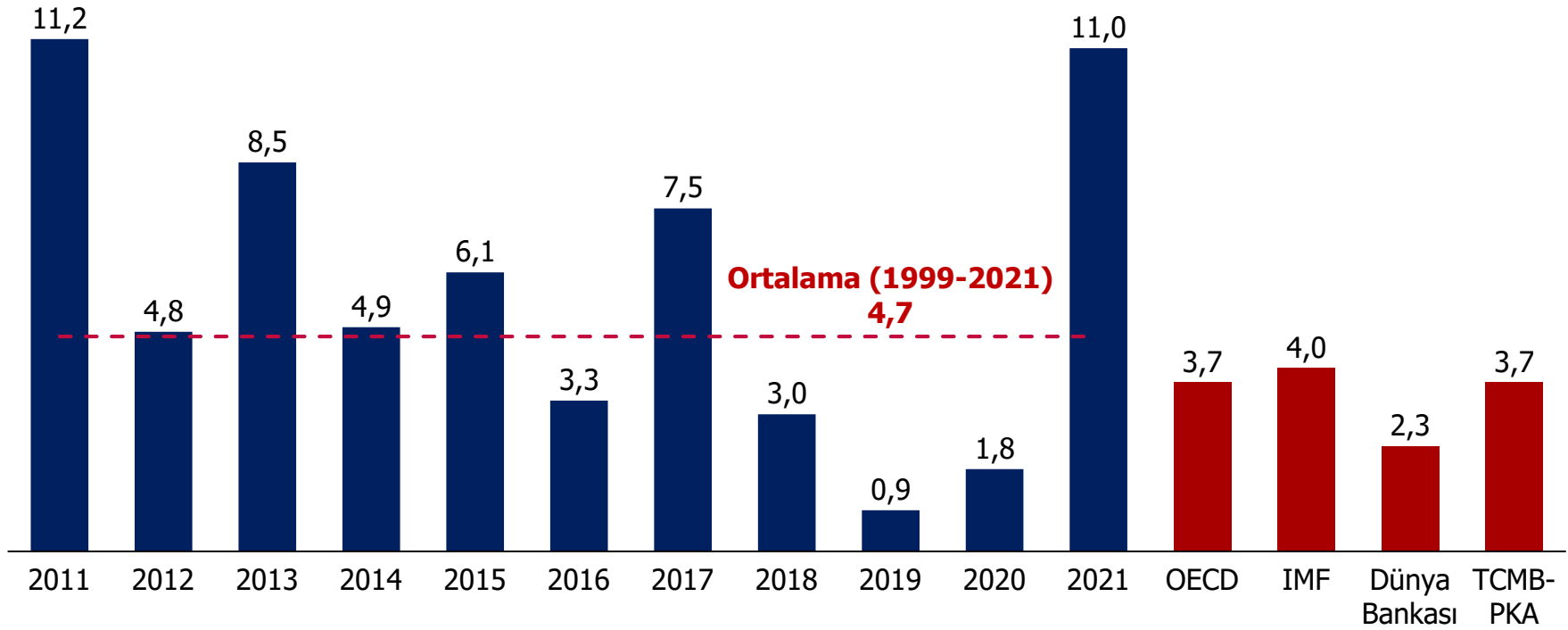

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Ekonomik Güven Endeksi Ağustos 2022 verisi 29 Ağustos 2022 tarihinde yayınlanacaktır.

2022 yılı büyüme tahminleri tarihsel ortalamanın altındadır.
TCMB Piyasa Katılımcıları Anketinde büyüme beklentisi 0,1 puan artarak %3,7 olmuştur.

GSYİH büyüme oranları (%) 2011 – 2022

2022 tahminleri*

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

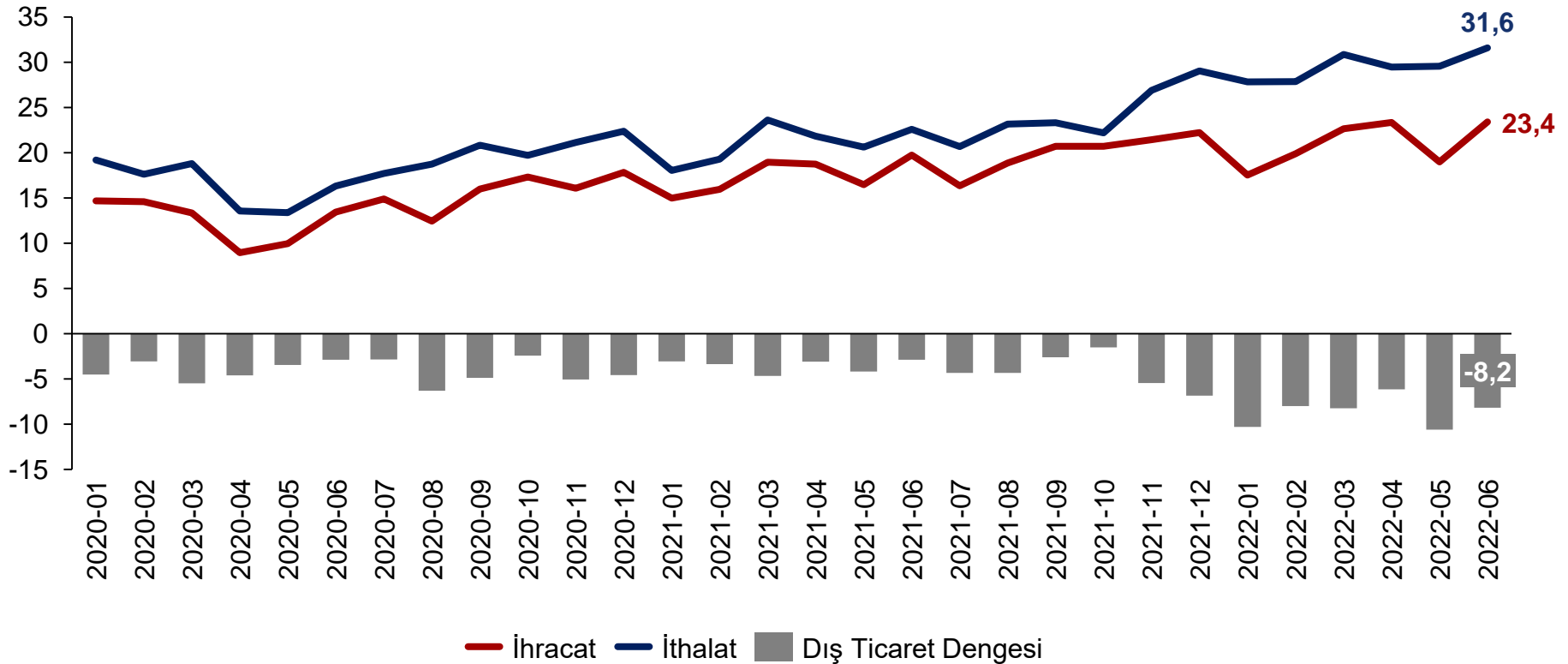
* IMF- Temmuz 2022 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu (Güncelleme), OECD - Haziran 2022 tahminleri, Dünya Bankası - Haziran 2022 Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu ve TCMB - Ağustos 2022 Piyasa Katılımcılar Anketi verileridir.

Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

- Dış ticaret
 - İhracat ve ithalat
 - Karşılama oranı
 - Turizm
- Cari denge ve finansmanı
 - Cari işlemler dengesi
 - Cari işlemler dengesi ve finansman kalemleri
- Merkez Bankası rezervleri

Haziran ayında dış ticaret açığı 8,2 milyar düzeyinde gerçekleşmiştir.
İhracatta yıllık değişim %18,7, ithalatta ise %39,7 olmuştur.

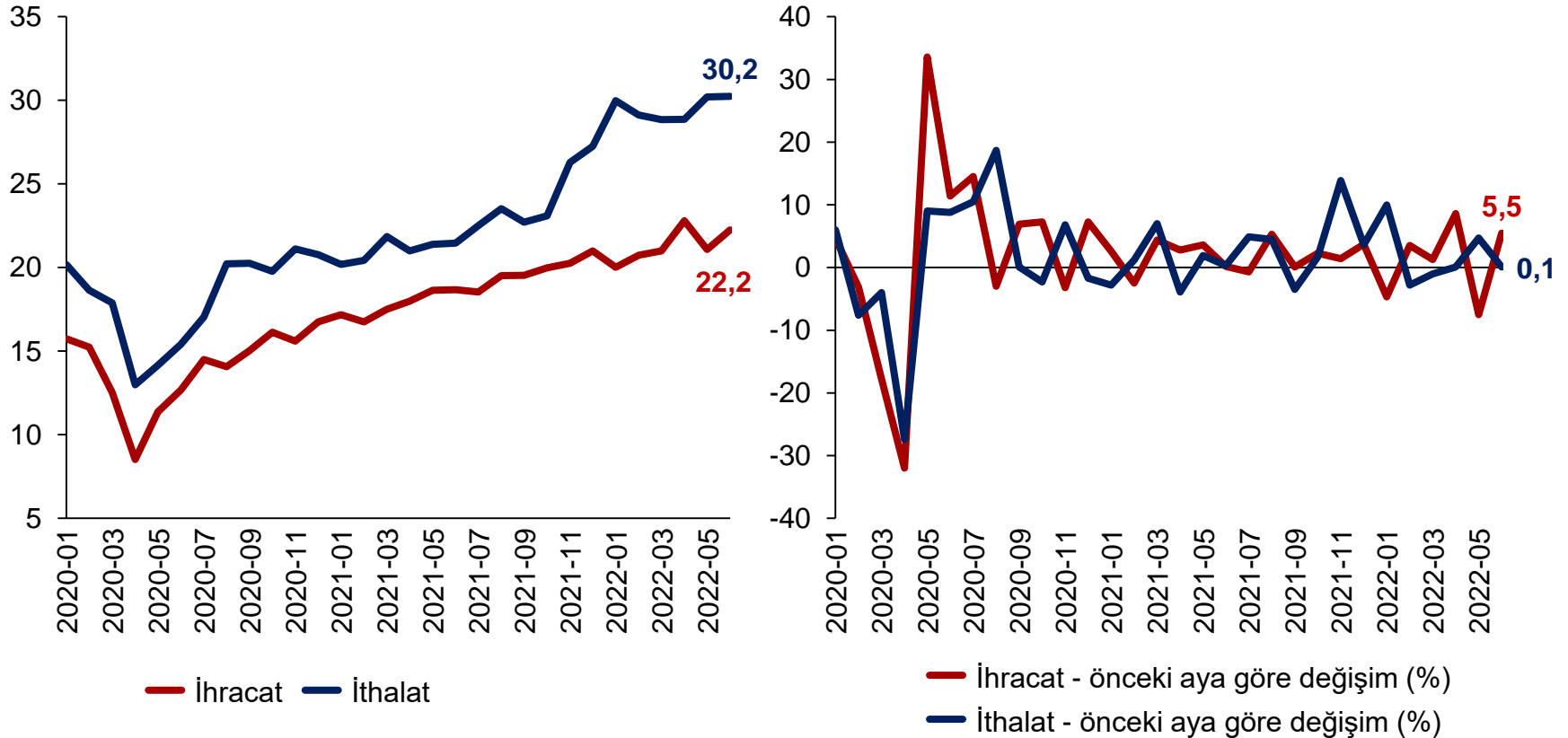
İhracat, ithalat ve dış ticaret dengesi (milyar dolar) Ocak 2020 – Haziran 2022

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilerde de dış ticaret açığı artmaktadır.

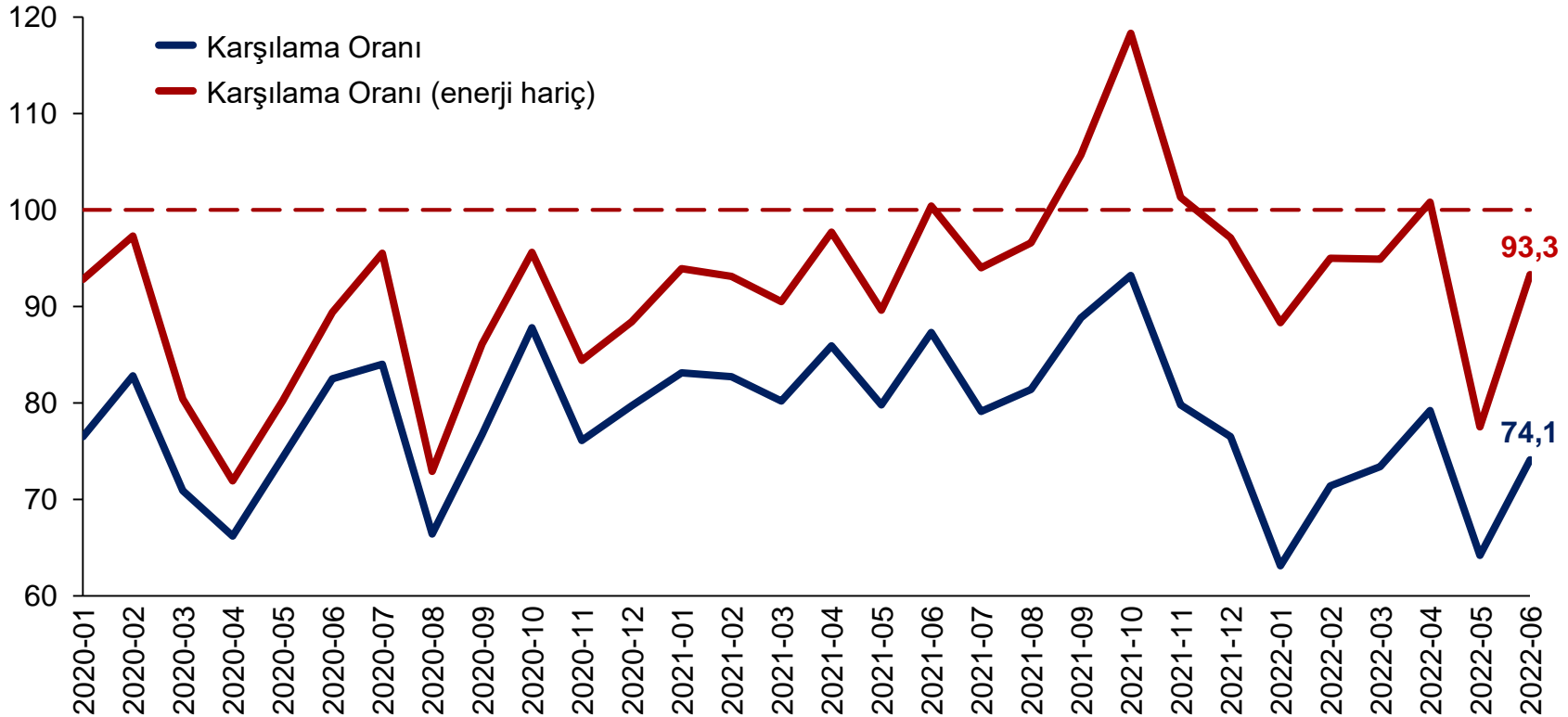
Haziran ayında ihracat bir önceki aya göre %5,5, ithalat %0,1 artmıştır.

İhracat ve ithalat (mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış, milyar dolar ve %)
Ocak 2020 – Haziran 2022

İhracatın ithalatı karşılama oranı Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre 13,2 puan düşmüş, %74,1 olarak gerçekleşmiştir.
Enerji hariç kalemlerde karşılama oranı %93,3'tür.

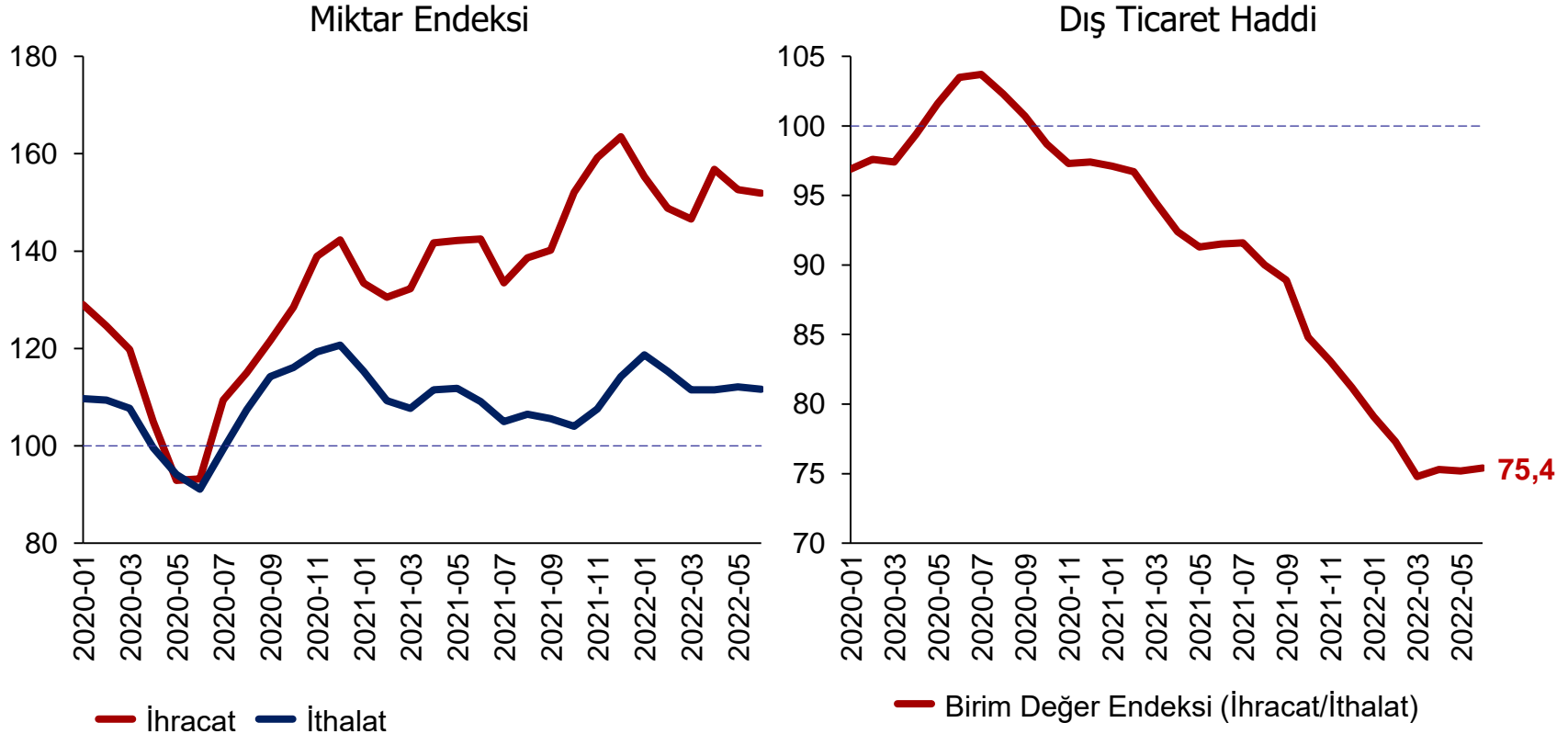
İhracatın ithalatı karşılama oranı (%) Ocak 2020 – Haziran 2022

İhracat artışları miktar olarak hız keserken, dış ticaret hadleri tarihi düşük seviyelerini korumaktadır.

İhracat miktar endeksi ikinci çeyrekte aşağı yönlü iken, dış ticaret haddi 75'ler seviyesinde olmuştur.

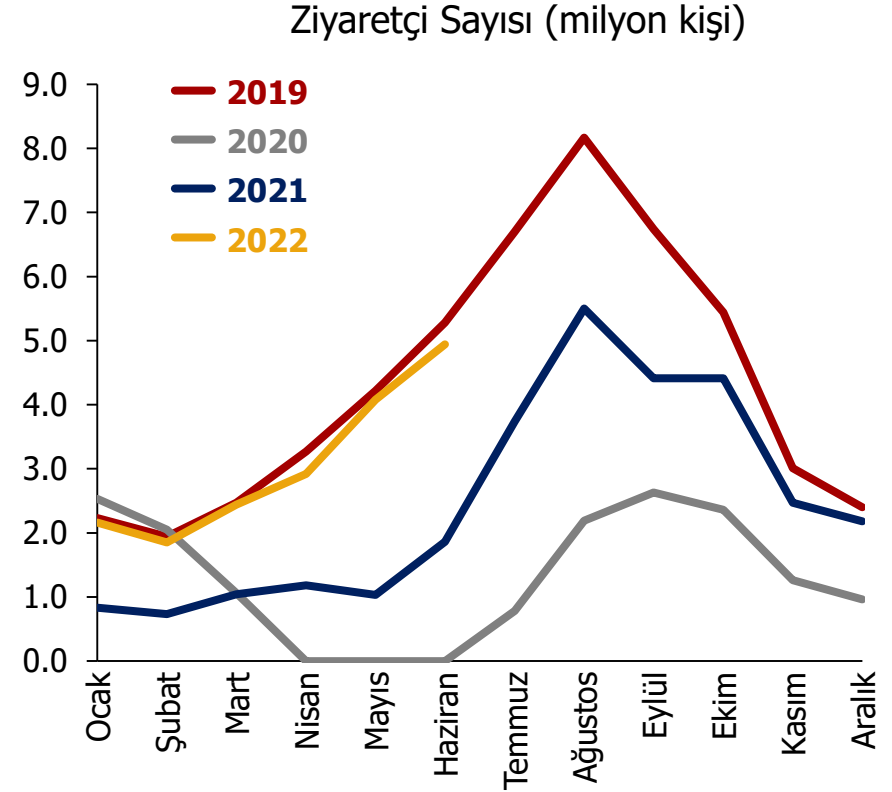
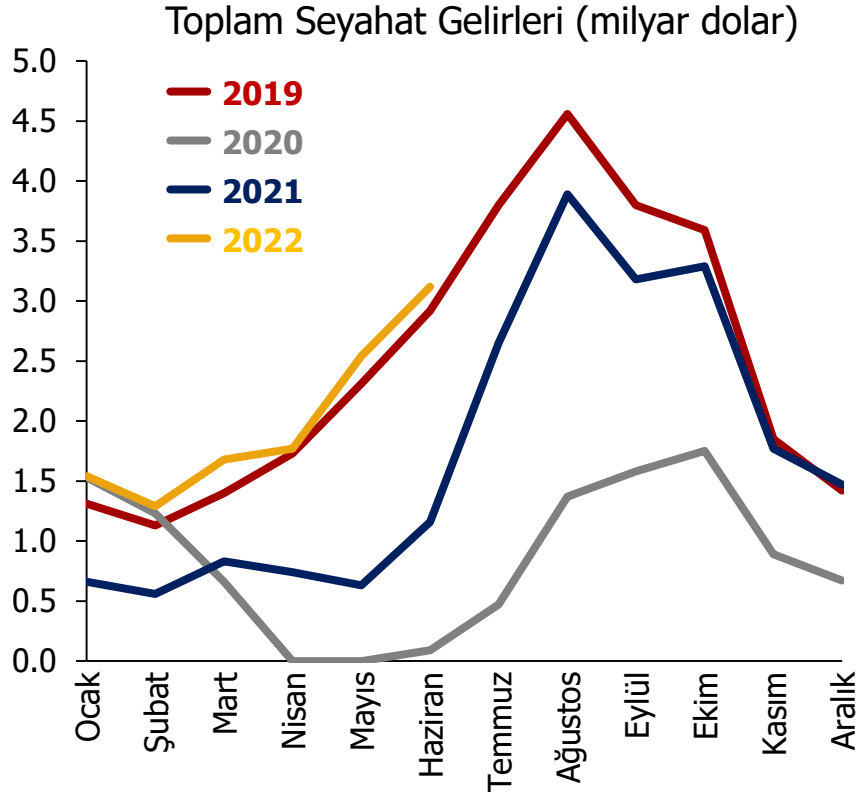
İhracat ve ithalat miktar ve birim değer endeksleri (2015=100, 3 aylık hareketli ortalama)
Ocak 2020 – Haziran 2022

Ocak-Haziran döneminde turizm gelirleri pandemi öncesi seviyelerin üzerinde seyretmektedir.

Ancak, ziyaretçi sayıları henüz bu düzeyi yakalayamamıştır.

Turizm geliri ve ziyaretçi sayısı* (Ocak 2019 – Haziran 2022)

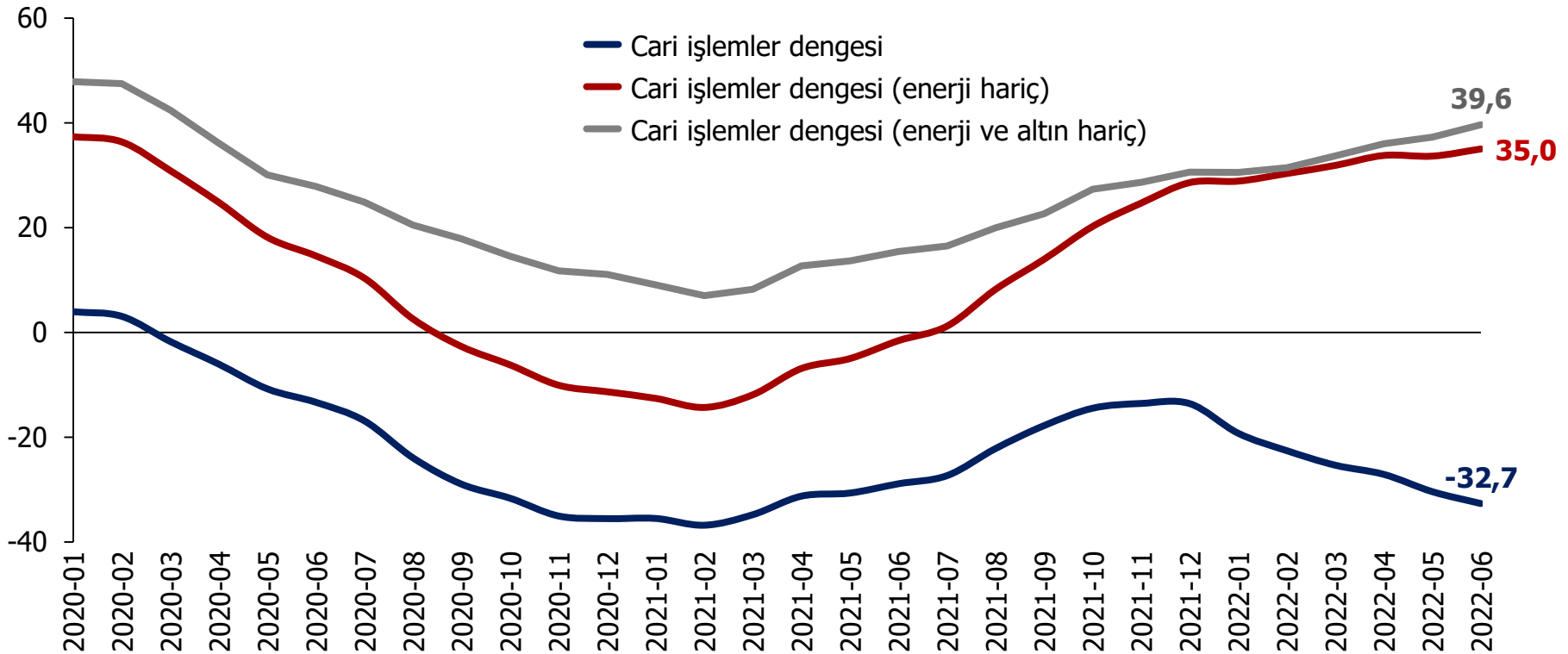
Kaynak: TCMB ve TEPAV görselleştirmesi

* 2020 yılı Nisan-Haziran döneminde salgının kontrolüne yönelik seyahat kısıtlamaları nedeniyle turist girişi olmamıştır.

2022 yılında cari işlemler açığı artmaktadır; Haziran ayı itibarıyla 32,7 milyar dolara yükselmiştir.

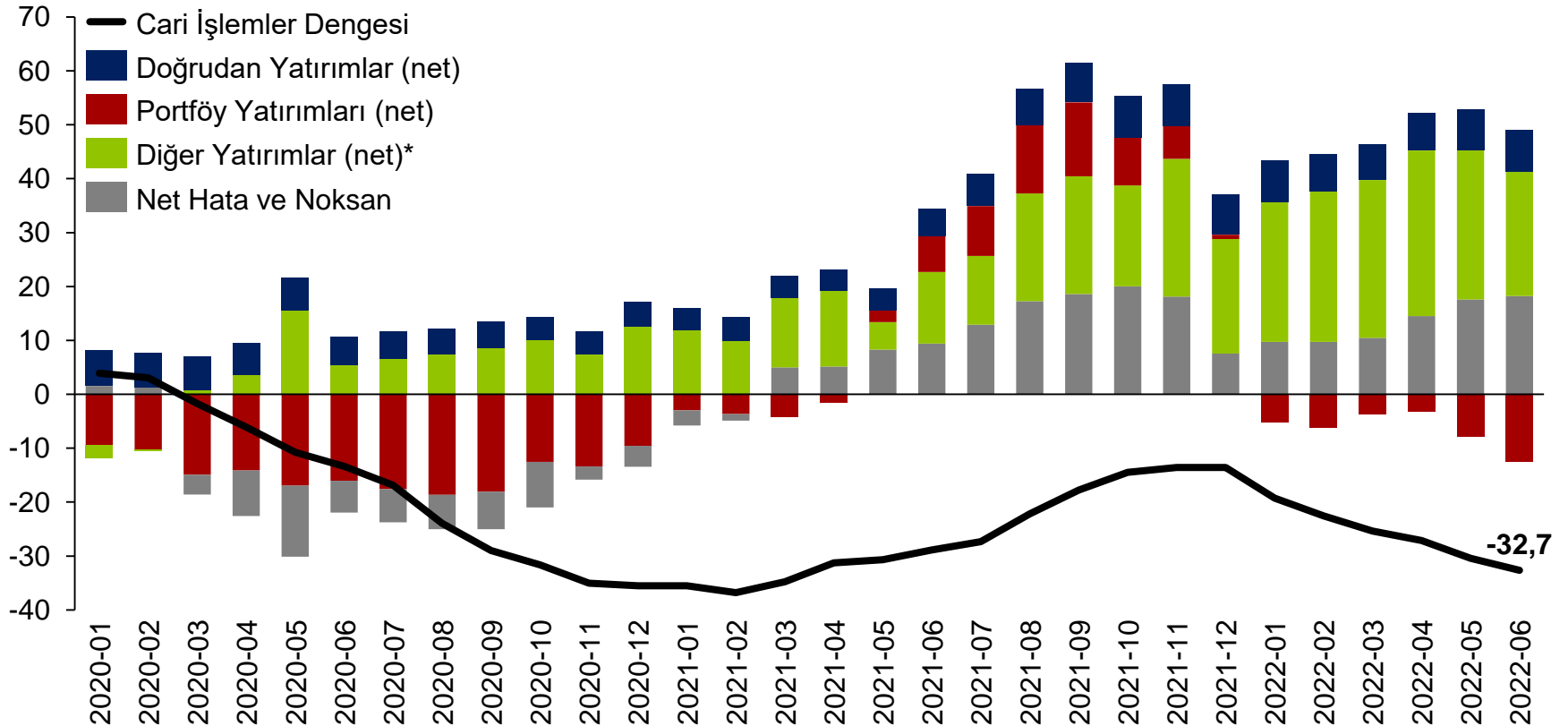
Enerji ve altın dışı tanımlı çekirdek göstergeler cari fazlaya işaret etmekte olup artışları sınırlıdır.

Cari işlemler dengesi (12 aylık birikimli, milyar dolar) Ocak 2020 – Haziran 2022

Haziran ayında portföy yatırımları kaynaklı sermaye çıkışları hızlanmıştır.
Kaynağı henüz tespit edilemeyen sermaye girişleri (Net Hata ve Noksan) 18,2 milyar dolara ulaşmıştır.

Cari işlemler dengesi ve finansman kalemleri (12 aylık birikimli, milyar dolar)
Ocak 2020 - Haziran 2022

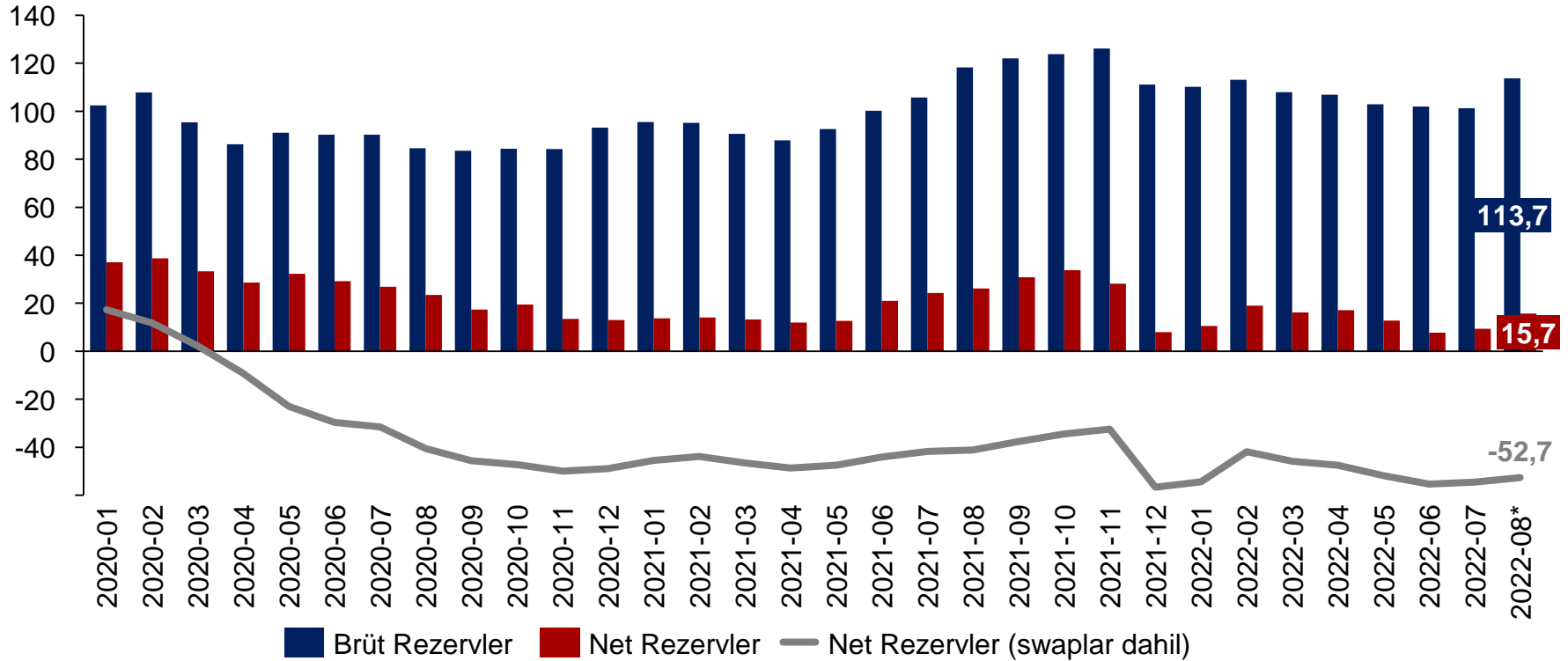
Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

* Diğer yatırımlar, doğrudan yatırım, portföy yatırımları ya da rezerv varlık dışında kalan tüm finansal işlemleri içermektedir. Efektif ve mevduatlar, krediler ve ticari krediler ana kalemlerdir.

Ağustos ayının ilk yarısında Merkez Bankası rezervleri 12,5 milyar dolar artmıştır.

Brüt rezervler 113,7 milyar dolara, net rezervler ise 15,7 milyar dolara yükselmiş olup swaplar dahil net rezervler -52,7 milyar dolar seviyesindedir.

Merkez Bankası rezervleri (milyar dolar) Ocak 2020 – Ağustos 2022

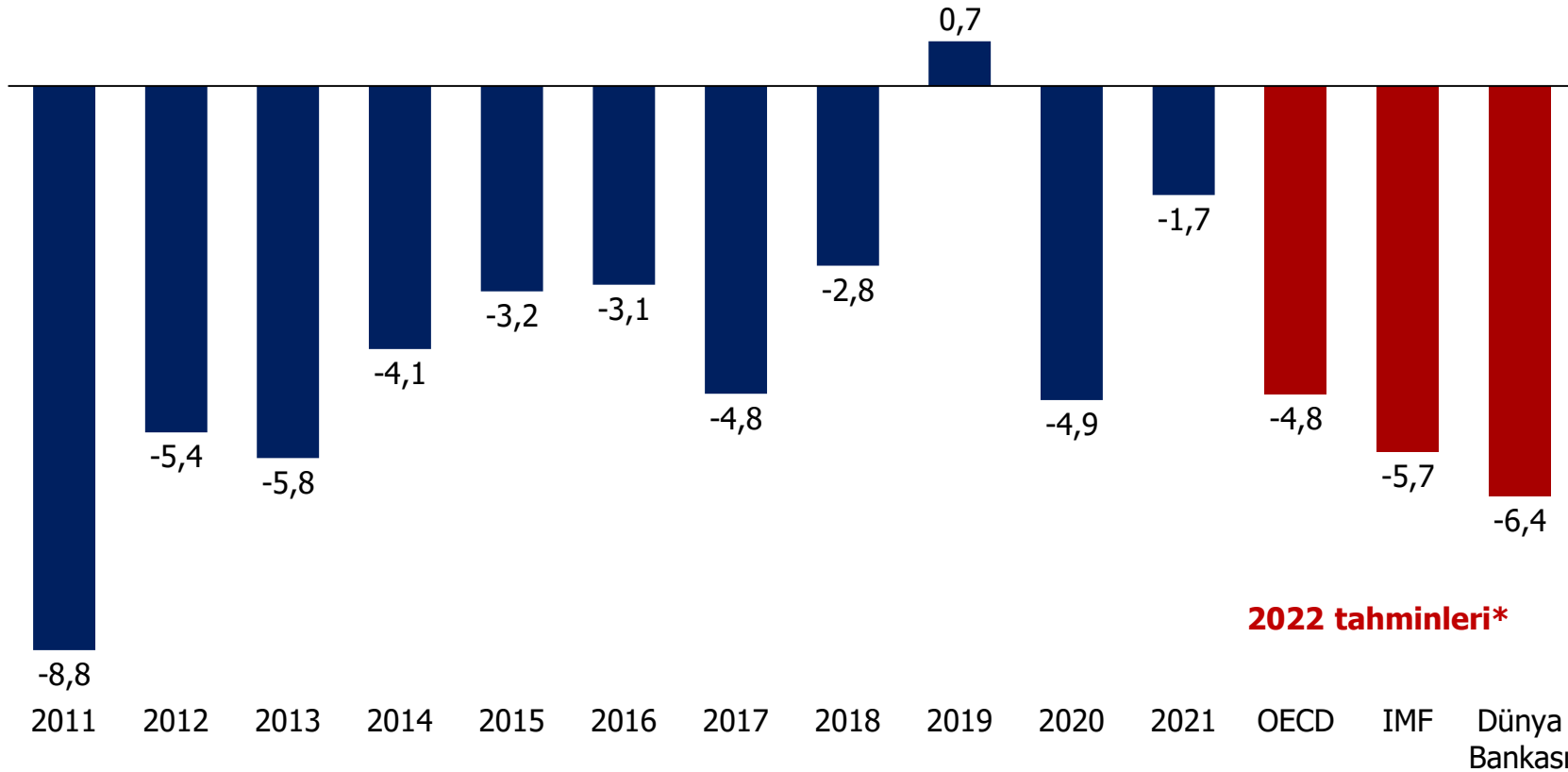

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

* 12 Ağustos 2022 tarihi itibarıdır.

2022 yılında cari işlemler açığının önemli ölçüde artacağı tahmin edilmektedir.
Uluslararası kuruluşların cari açık /GSYİH tahminleri %4,8 - 6,4 aralığındadır.

Cari işlemler dengesi / GSYİH (%) 2011 - 2022

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* IMF- Nisan 2022 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD - Haziran 2022 tahminleri, Dünya Bankası - Nisan 2022 Avrupa ve Orta Asya Ekonomik Güncelleme Bahar verileridir.

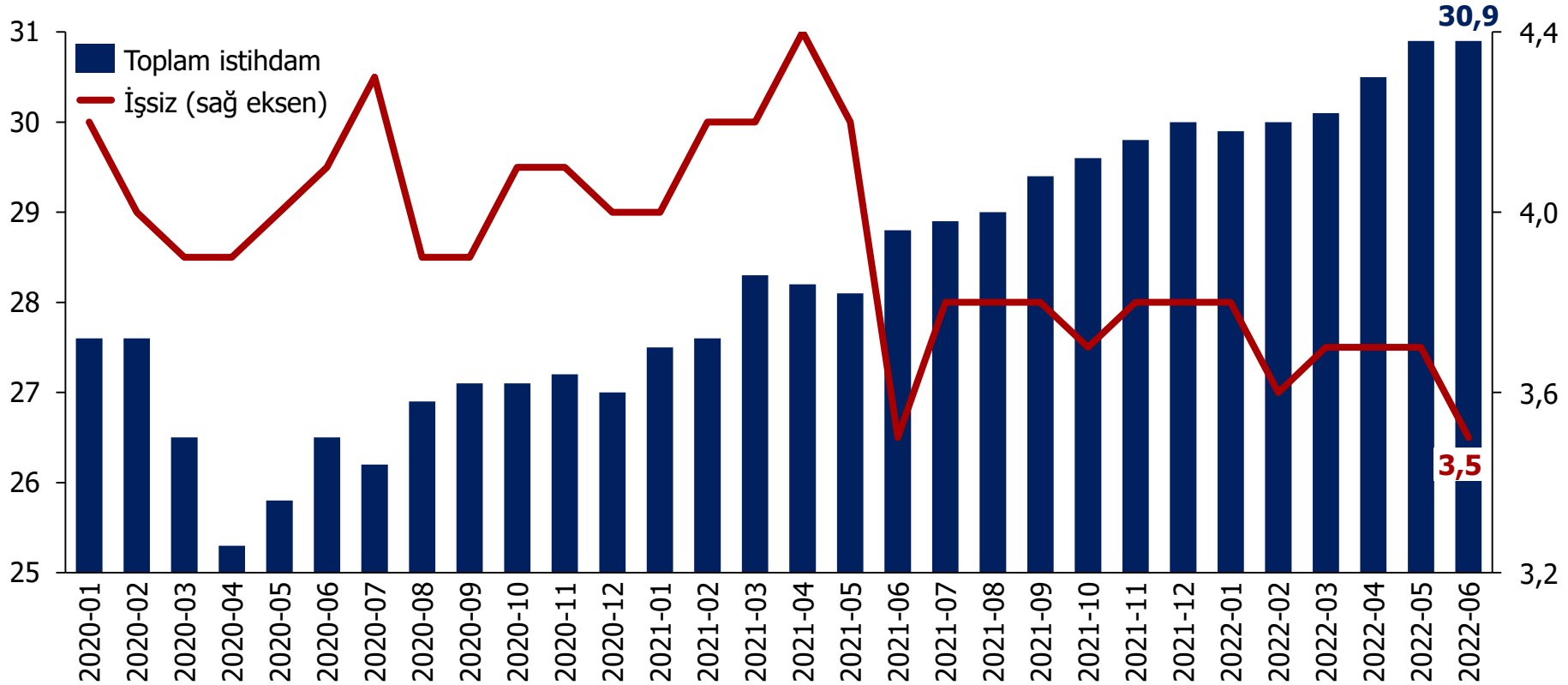
İstihdam ve İşsizlik

- Toplam istihdam ve işsiz sayıları
- İşgücüne katılım ve işsizlik oranları
- Kadın ve genç işsizlik oranları
- Geniş tanımlı işsizlik oranları
 - Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı
 - İşsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı
 - Atıl işgücü oranı

Haziran ayında istihdam 30,9 milyona ulaşırken, işsiz sayısı 3,5 milyona gerilemiştir.

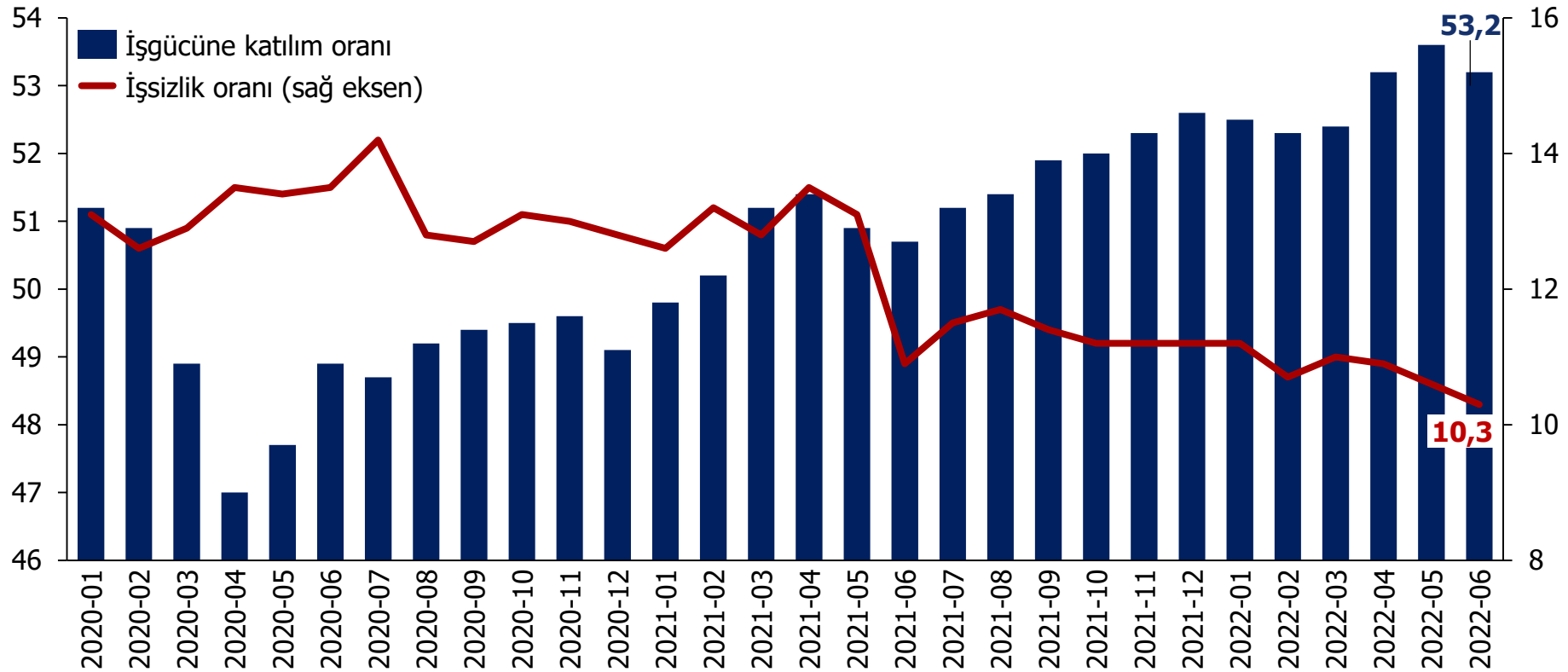
İstihdam bir önceki aya göre 46 bin, işsiz sayısı ise 136 bin azalmıştır.

Toplam istihdam ve işsiz (mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi) Ocak 2020 – Haziran 2022

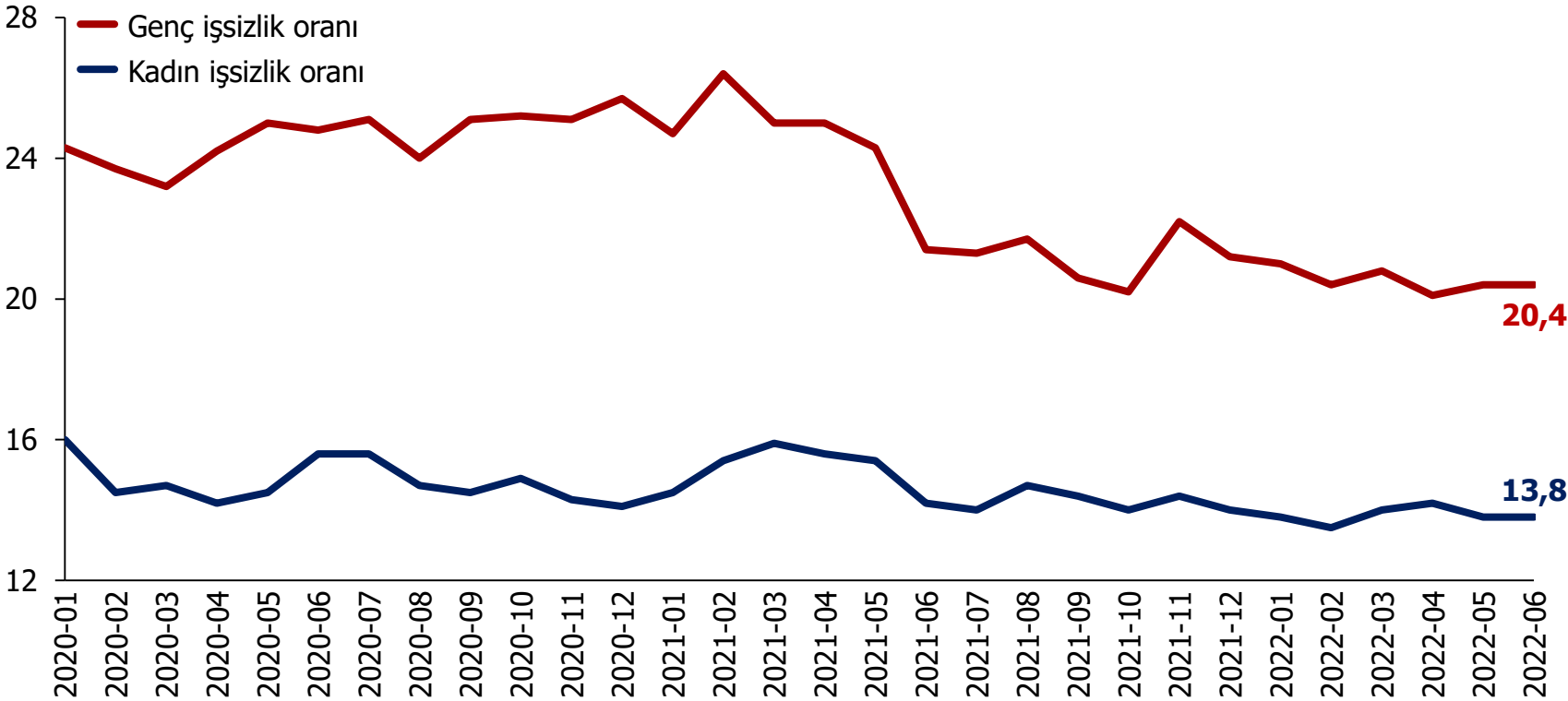
Haziran ayında işsizlik oranı 0,3 puan gerileyerek %10,3 olmuştur.
İşgücüne katılım oranı ise 0,4 puan düşmüş ve %53,2 olmuştur.

İşsizlik ve işgücüne katılım oranı (mevsim etkisinden arındırılmış, %) Ocak 2020 – Haziran 2022

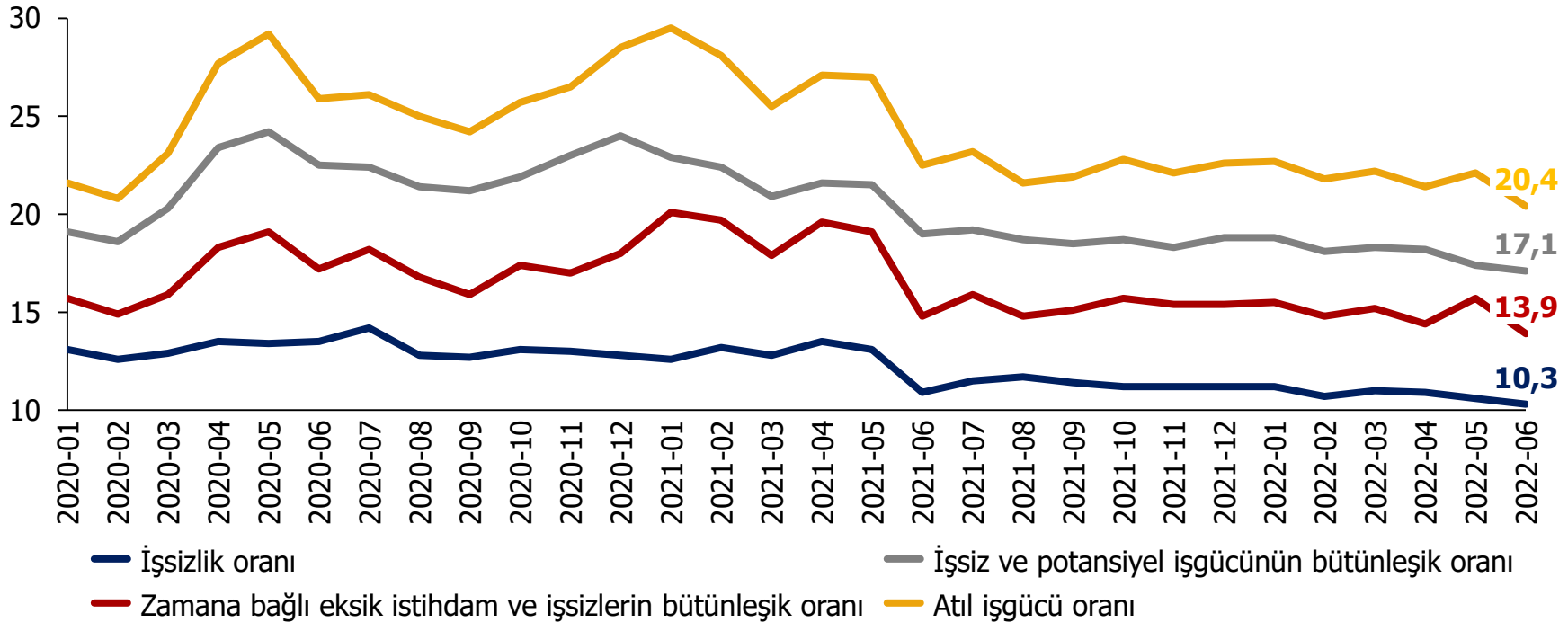
Kadın ve gençlerde işsizlik oranı değişmemiştir.
Genç işsizlik oranındaki düşüş Şubat 2021'den bu yana 6 puana ulaşmıştır.

Genç* ve kadın işsizlik oranları (mevsim etkisinden arındırılmış, %) Ocak 2020 – Haziran 2022

Geniş tanımlı işsizlik göstergelerinin tümü geçen aya göre gerilemiştir.
Atıl işgücü oranı bir önceki aya göre 1,7 puan azalarak 2020 Ocak ayından beri en düşük seviye olan %20,4'e gerilemiştir.

İşgücüne ilişkin tamamlayıcı göstergeler* (mevsim etkisinden arındırılmış, %)
Ocak 2020 – Haziran 2022

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde fiili olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Potansiyel işgücü: Referans haftasında ne istihdamda ne de işsiz olan çalışma çağındaki kişilerden; iş arayan fakat kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olmayanlarla, iş aramadığı halde çalışma isteği olan ve kısa süre içerisinde işbaşı yapabilecek durumda olan kişilerdir.

Atıl işgücü: Zamana bağlı eksik istihdam, işsiz ve potansiyel işgücünün toplamıdır.

Kamu Maliyesi

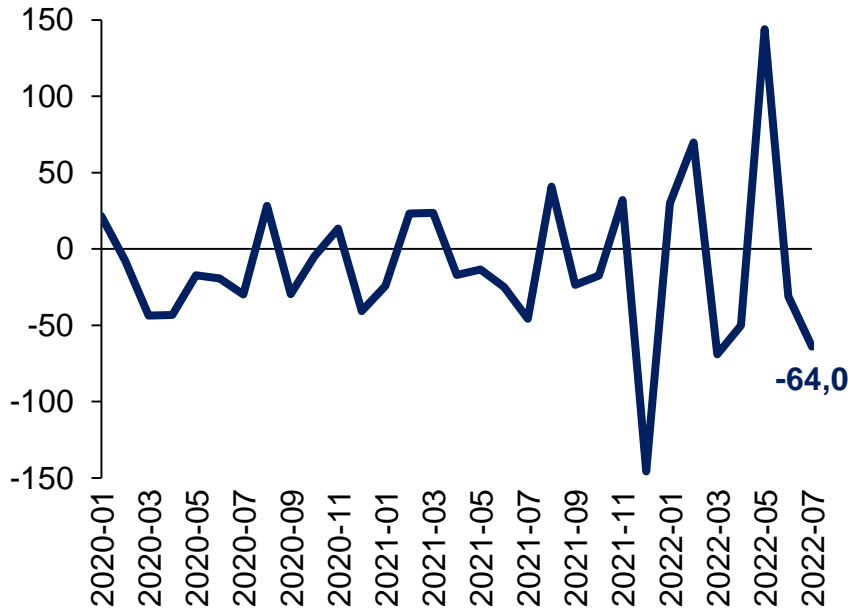
- Merkezi Yönetim bütçe dengesi
- Merkezi Yönetim faiz dışı denge
 - Program tanımlı faiz dışı denge
- Merkezi Yönetim borç stoku
 - Döviz cinsi borç stoku
 - Merkezi Yönetim Borç Stoku / GSYİH

Merkezi Yönetim bütçe dengesi ile faiz dışı dengede yüksek dalgalı seyir sürmektedir.

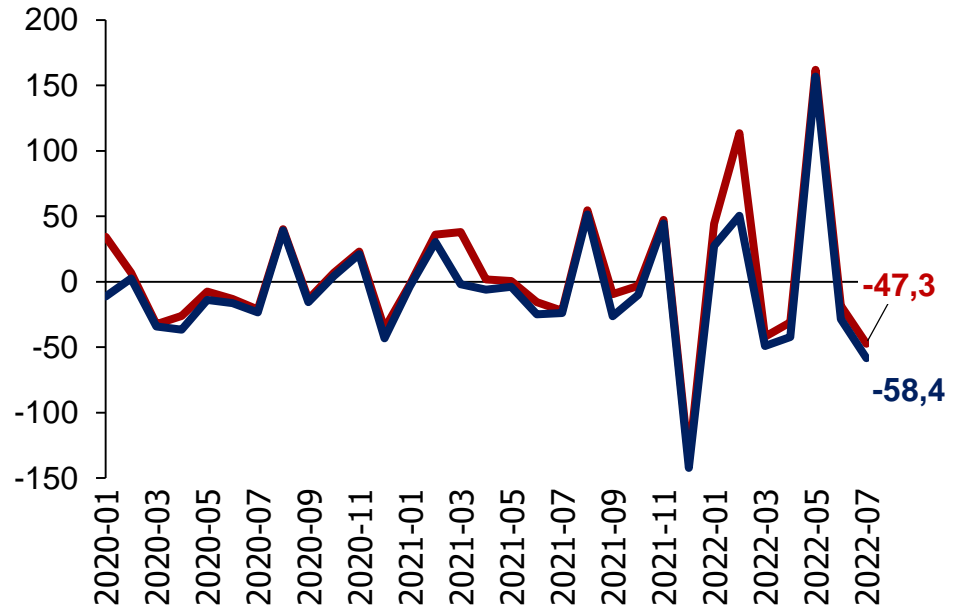
Temmuz ayında Merkezi Yönetim bütçe dengesinde 64 milyar TL, faiz dışı dengede ise 47,3 milyar TL açık kaydedilmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (milyar TL) Ocak 2020 – Temmuz 2022

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi

Merkezi Yönetim Faiz Dışı Dengesi

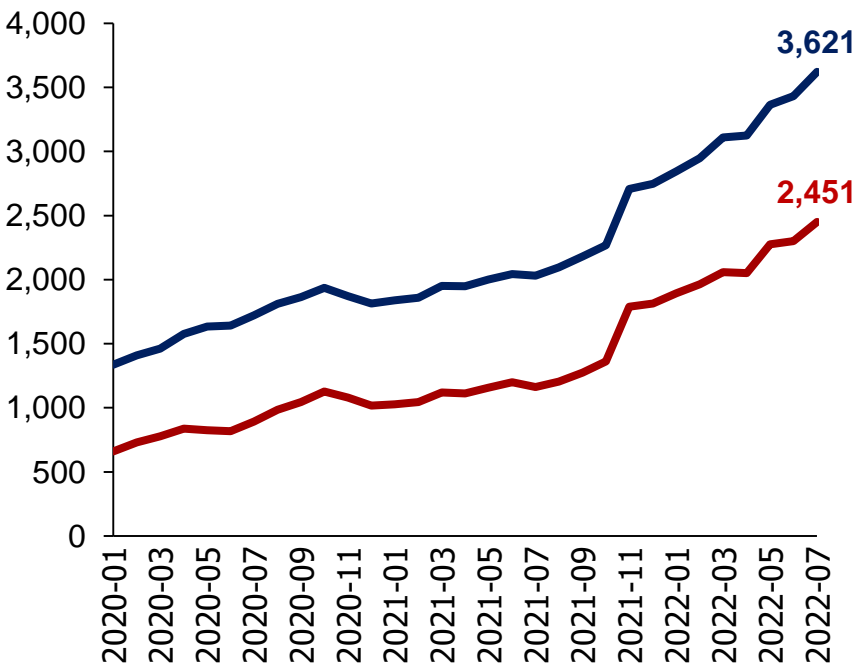
- Merkezi Yönetim Faiz Dışı Dengesi
- Merkezi Yönetim Program Tanımlı Faiz Dışı Denge

Temmuz ayında Merkezi Yönetim borç stoku bir önceki aya göre %5,5 artmıştır.

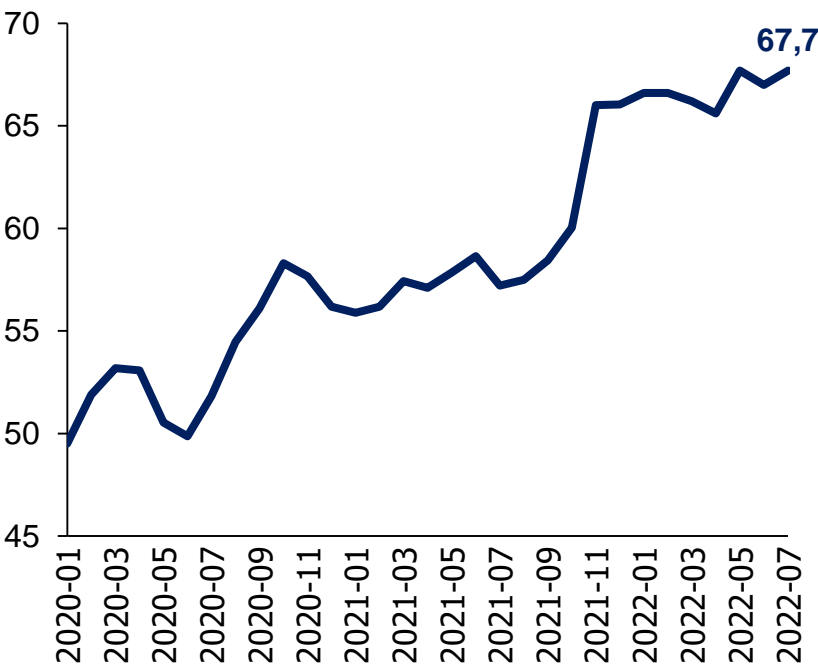
Döviz cinsi borçlanmaların payı ise %67,7'ye yükselmiştir.

Merkezi Yönetim Borç Stoku (Ocak 2020 – Temmuz 2022)

Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyar TL)

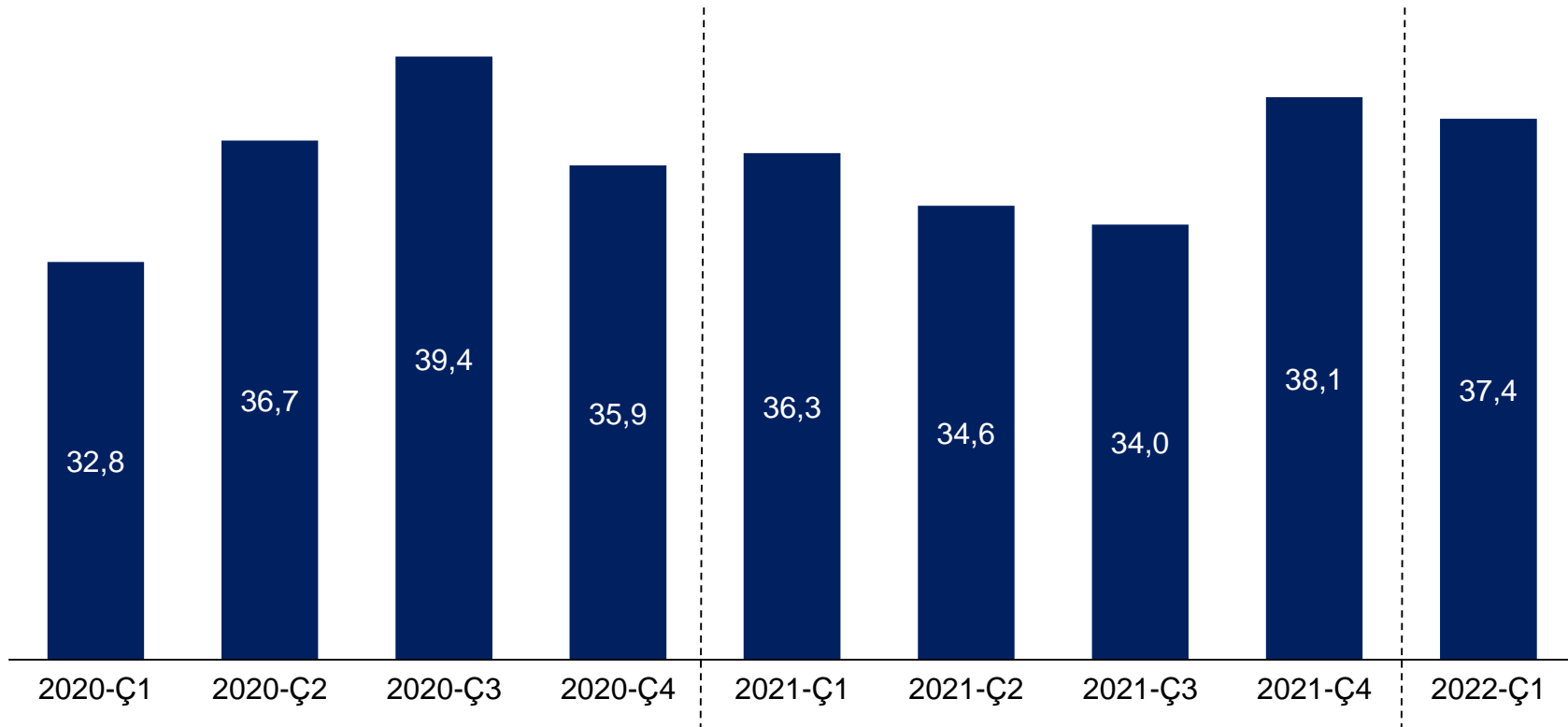
Döviz Cinsi Borç Stokunun Payı (%)

— Merkezi Yönetim Borç Stoku
— Merkezi Yönetim Döviz Cinsi Borç Stoku

2022'nin ilk çeyreğinde Merkezi Yönetim borç stokunun GSYİH oranı %37,4 olmuştur.

Merkezi Yönetim Borç Stoku / GSYİH (%) 2020 Ç1 – 2022 Ç1

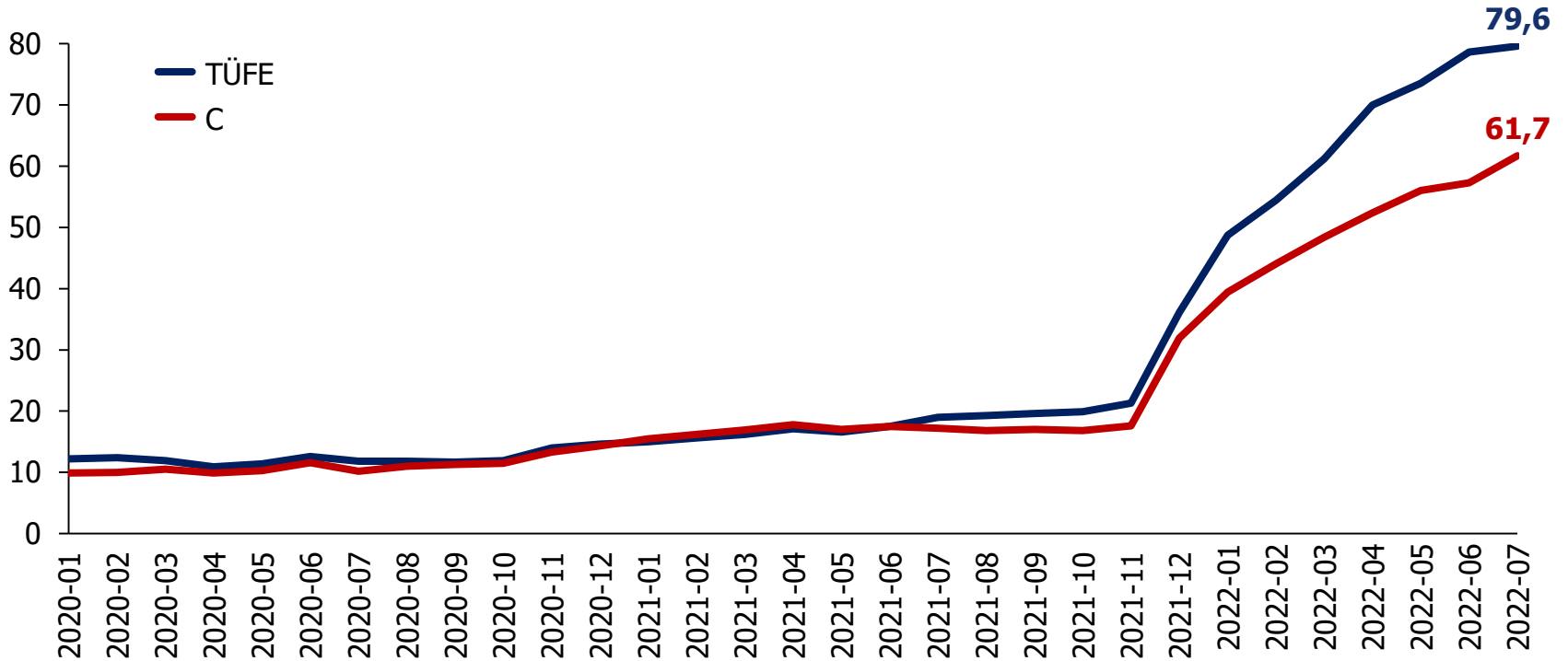
Enflasyon

- Tüketici enflasyonu
 - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve özel kapsamlı gösterge - C
 - Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve alt kalemler
- Üretici enflasyonu
 - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve imalat alt endeksi
 - Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve alt kalemler

Temmuz ayında tüketici enflasyonu %80'e yaklaşmış olup son 24 yılın en yüksek seviyesindedir.

TÜFE'nin yıllık değişimi %79,6'ya, temel eğilim göstergelerinden TÜFE-C endeksininki ise %61,7'ye yükselmiştir.

TÜFE ve özel kapsamlı enflasyon göstergesi - C* (yıllık değişim, %) Ocak 2020 – Temmuz 2022

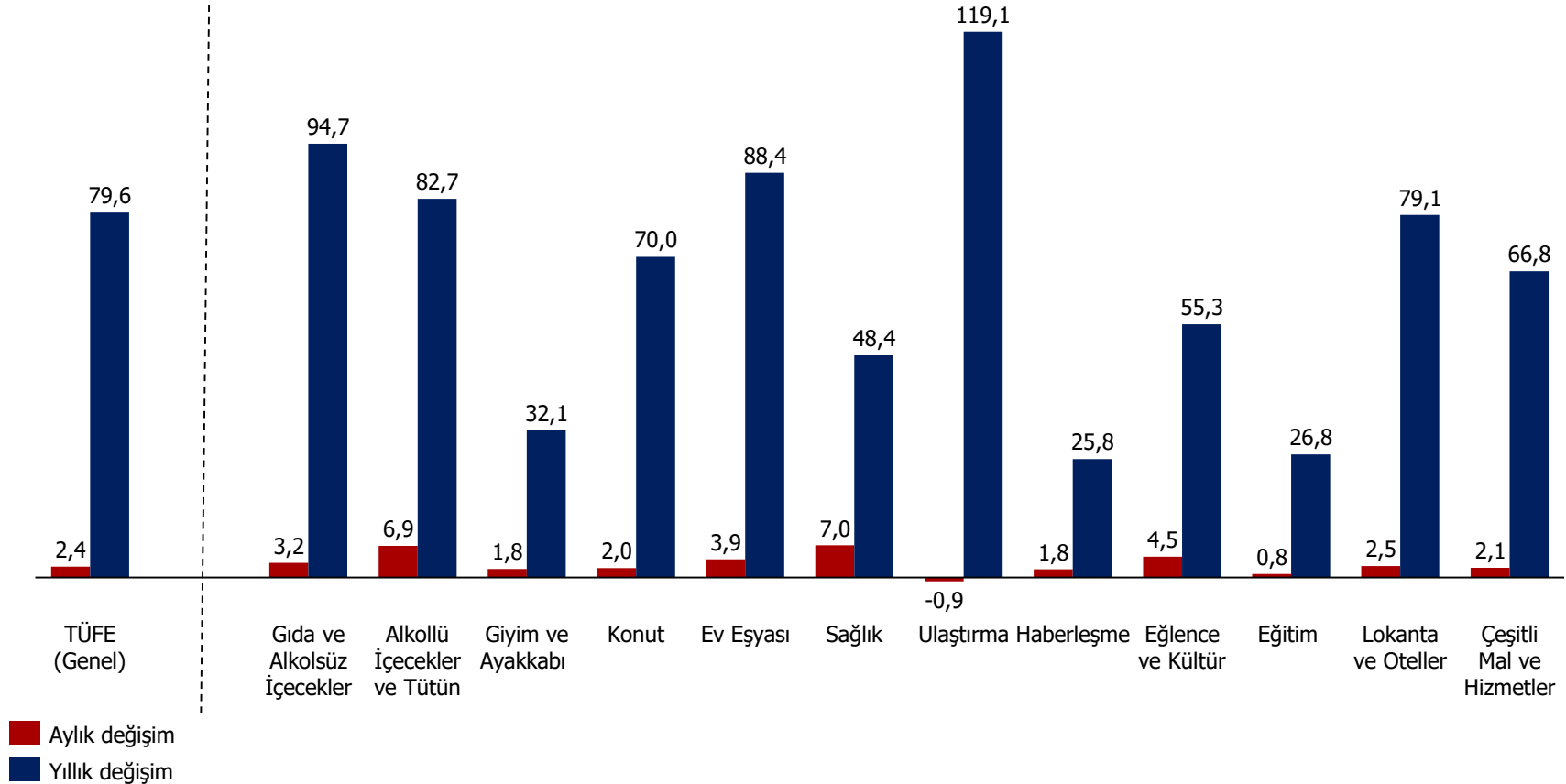
Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Enflasyonun temel eğilimini göstermek amacıyla hesaplanan özel kapsamlı göstergelerden TÜFE-C, enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE'yi göstermektedir.

Temmuz ayında aylık tüketici enflasyon oranı %2,4'tür; ulaştırma dışında tüm ana harcama gruplarında fiyatlar artmıştır.

Yıllık olarak artışın en yüksek olduğu ana gruplar ise gıda ve ulaştırmadır.

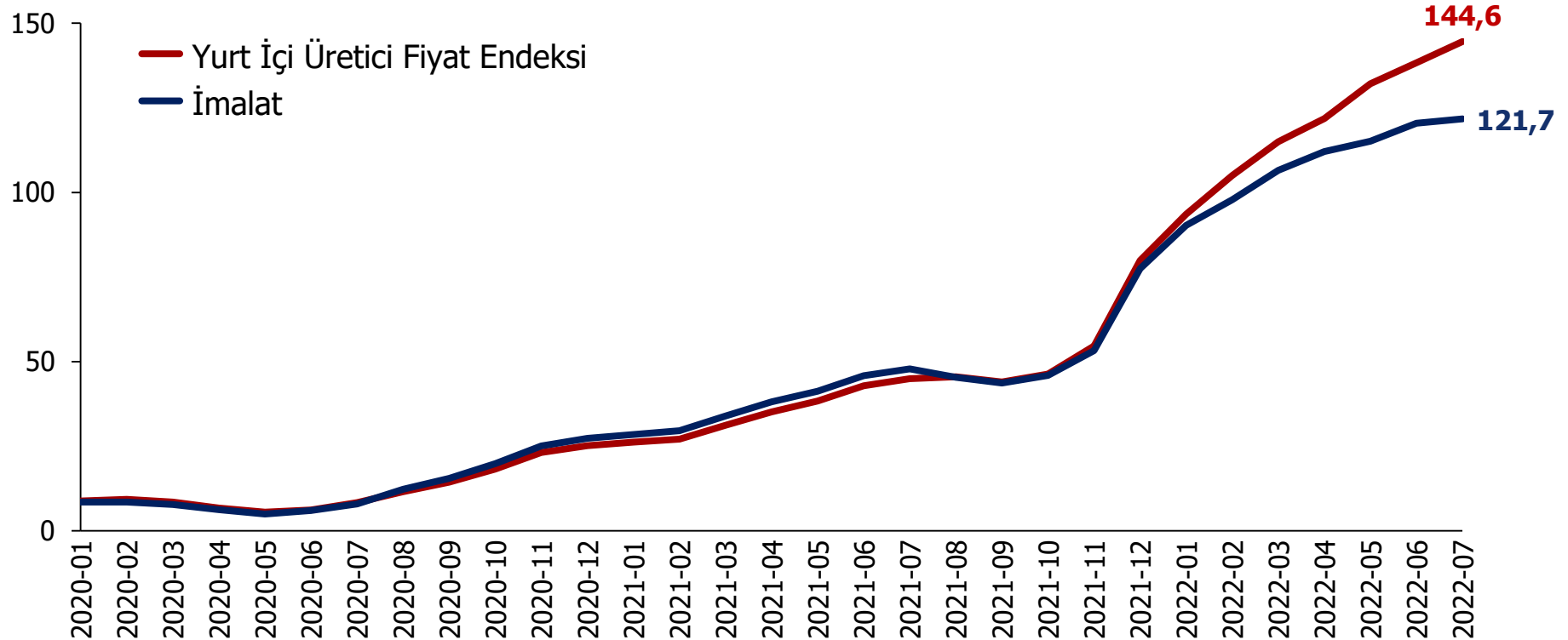
TÜFE ve alt kalemler (%) Temmuz 2022

Temmuz ayında yurtiçi üretici enflasyon oranı %144,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

ÜFE ve TÜFE enflasyonu arasındaki fark 65,1 puan ile tarihi en yüksek seviyededir.

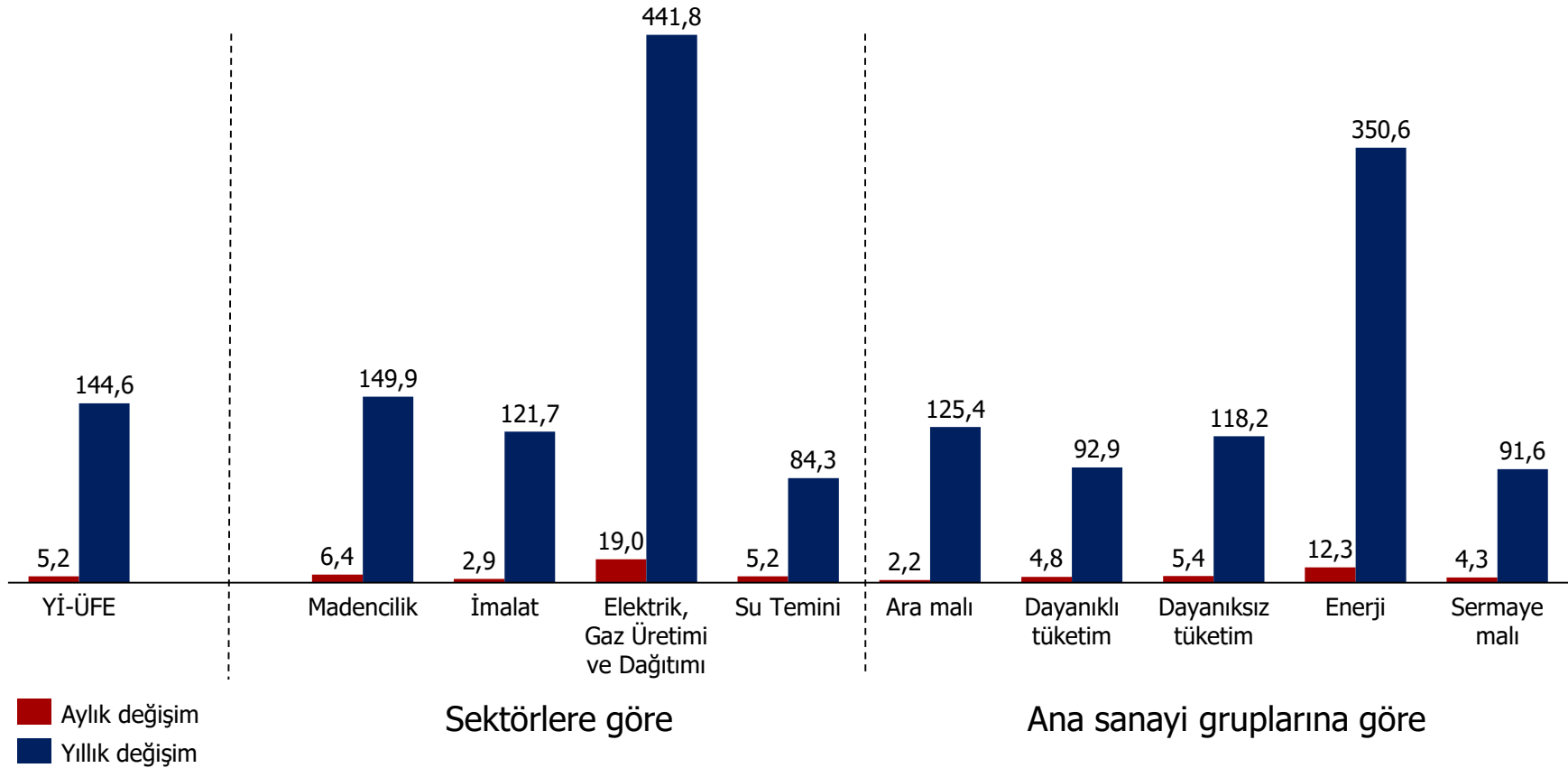
Yİ-ÜFE ve imalat (yıllık değişim, %) Ocak 2020 - Temmuz 2022

Temmuz ayında aylık üretici enflasyon oranı %5,2'dir; elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı en yüksek aylık fiyat artışının görüldüğü sektördür.

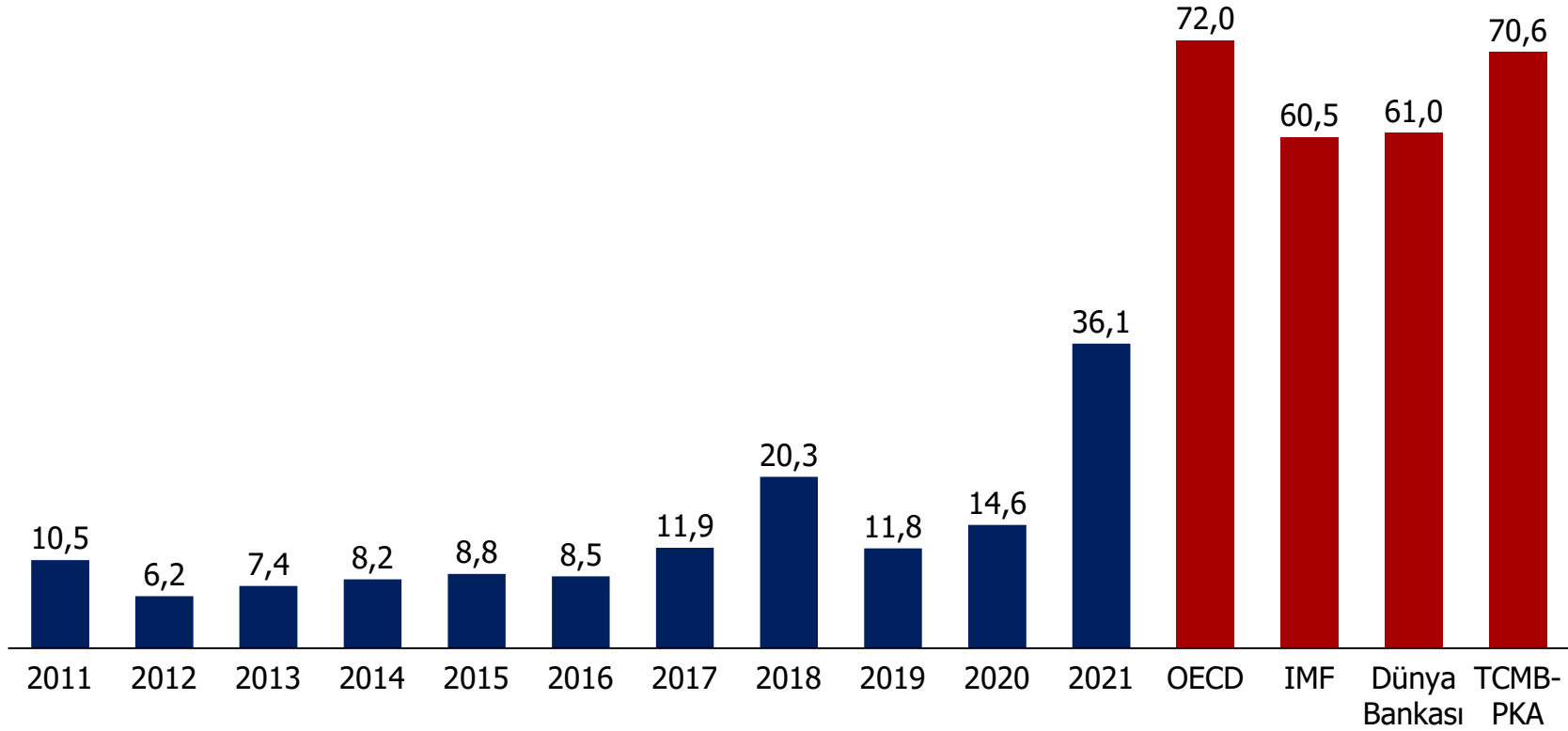
Enerji sektöründe %350,9, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında ise %441,8 oranında yıllık fiyat artışları gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE ve alt kalemler (%) Temmuz 2022

Enflasyonun 2022 yıl sonunda yüksek seviyesini koruyacağı tahmin edilmektedir.
Ağustos ayı TCMB Piyasa Katılımcıları Anketinde enflasyon beklentisi 0,7 puan artarak %70,6 olmuştur.

Enflasyon (TÜFE, %) 2011 - 2022

2022 tahminleri*

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

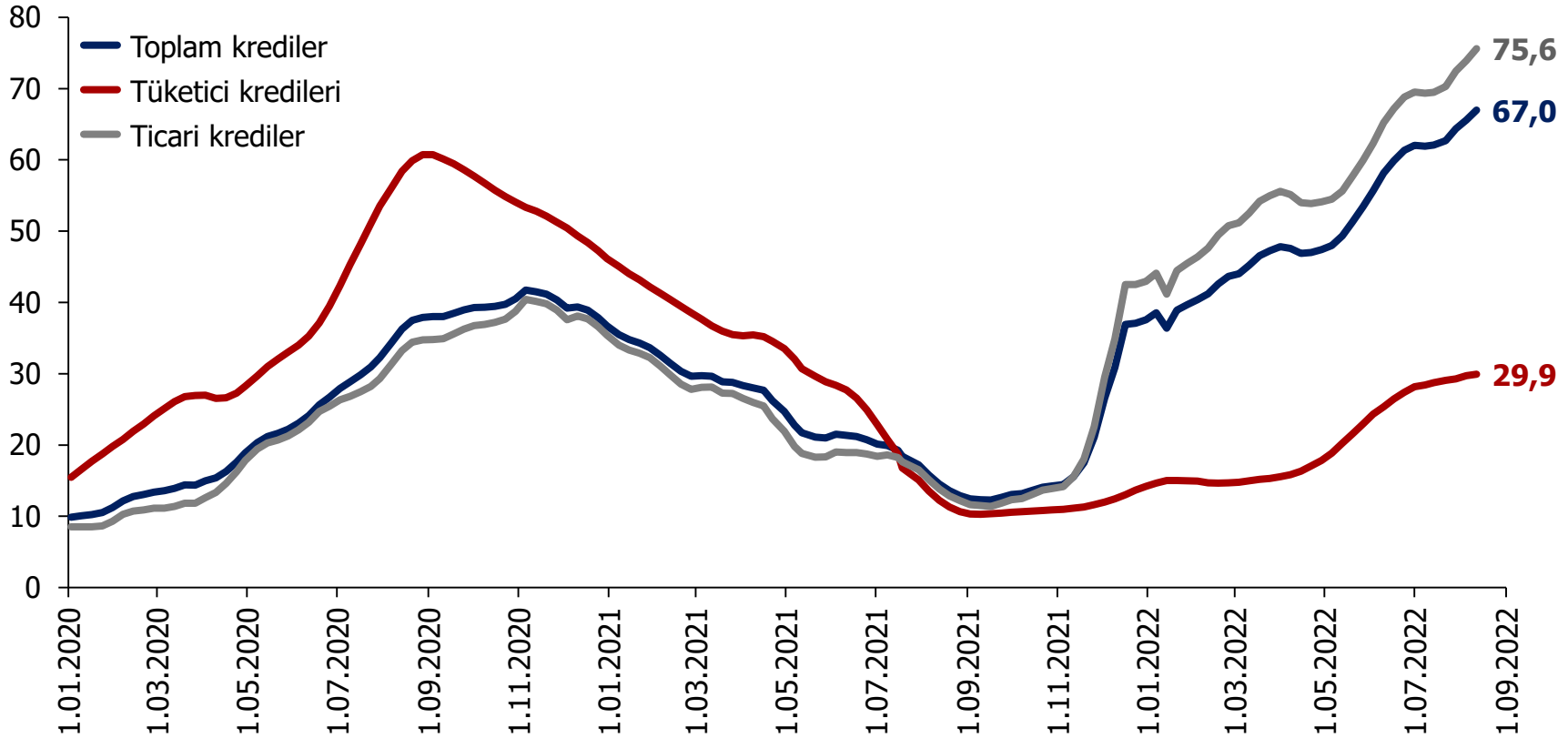
* IMF- Nisan 2022 Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, OECD – Haziran tahminleri, Dünya Bankası - Nisan 2022 Avrupa ve Orta Asya Ekonomik Güncelleme Bahar Raporu ve TCMB - Ağustos 2022 Piyasa Katılımcılar Anketi verileridir.

Kredi ve Mevduat

- Kredi gelişmeleri
 - Kredi büyüme hızları
 - Tüketici kredi büyümesi
- Tahsili gecikmiş alacaklar ve karşılıksız senetler
 - Takipteki alacaklar
 - Karşılıksız çek oranı
- Mevduat gelişmeleri
 - Toplam mevduat
 - TL ve YP mevduat
- Faiz oranları
 - Ticari kredi ve mevduat faizi
 - Tüketici kredi faizleri

Kredi kullanımlarında ticari krediler kaynaklı artışlar devam etmektedir.
Ağustos ayında ticari kredilerdeki yıllık artış oranı %75'i aşarken, tüketici kredilerindeki artış %29,9 ile sınırlıdır.

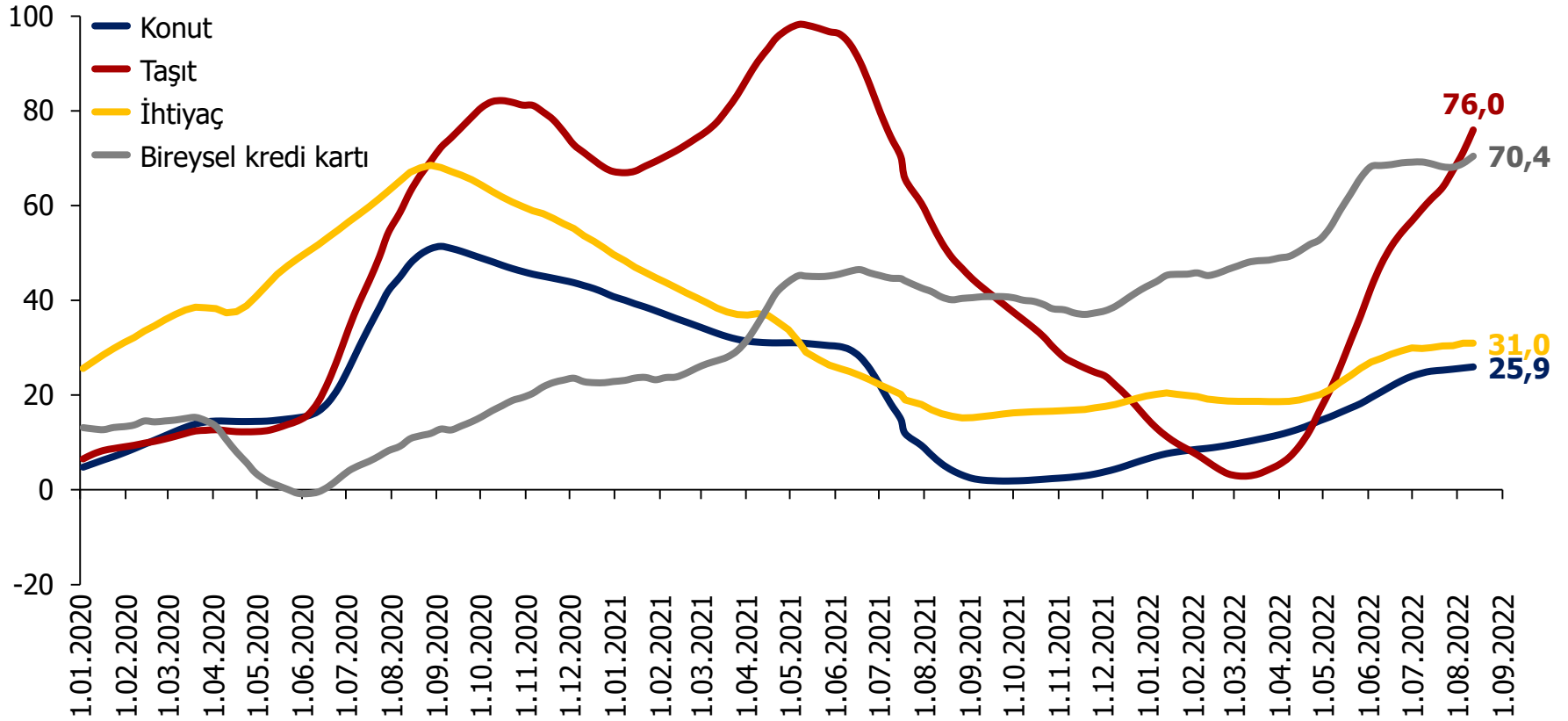
Kredi büyümesi (4 haftalık hareketli ortalama, yıllık değişim, %) 3 Ocak 2020 – 12 Ağustos 2022

Tüketici kredilerinde ise en hızlı artışlar taşıt kredilerindedir, kredi kartı kullanımlarında yüksek seviyeler korunmaktadır.

İhtiyaç kredilerinde yıllık artış oranı %31'e, konut kredilerinde ise %25,9'a yükselmiştir.

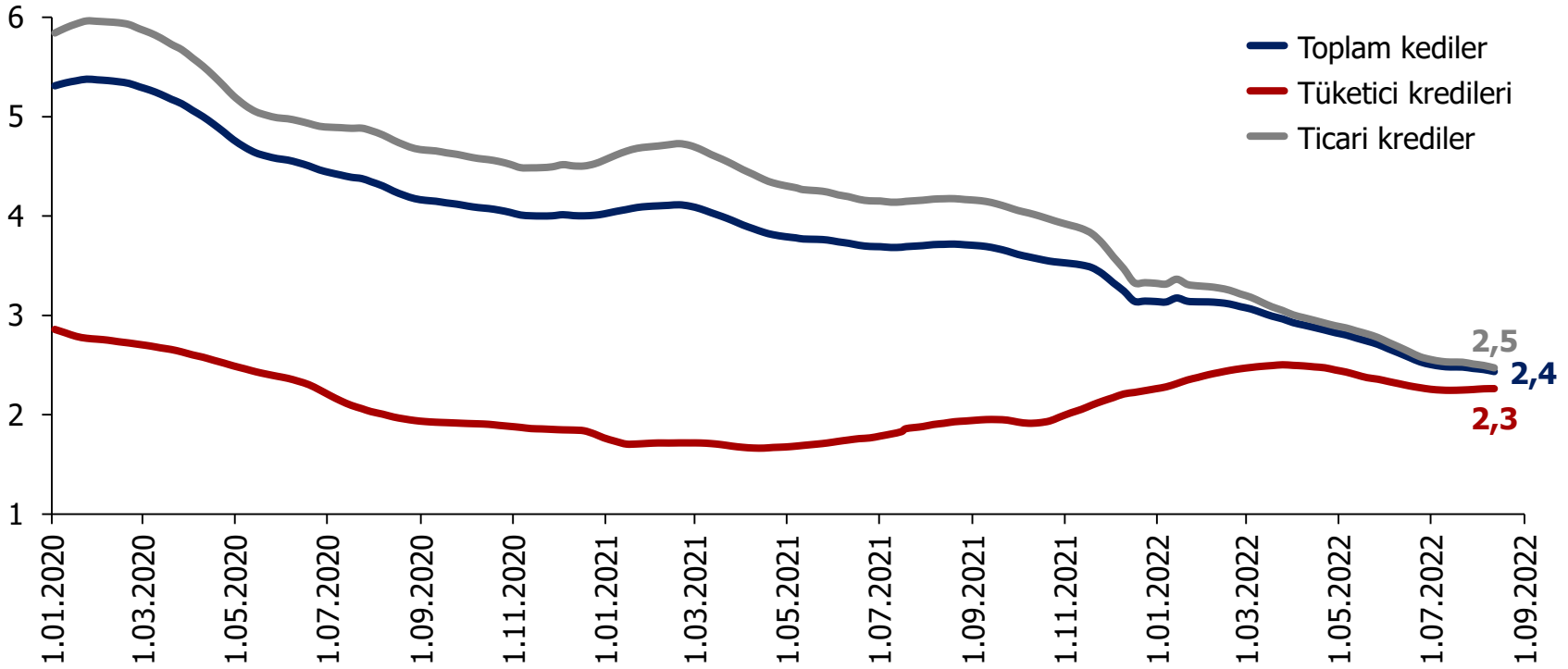
Tüketici kredi büyümesi (4 haftalık hareketli ortalama, yıllık % değişim) 3 Ocak 2020 – 12 Ağustos 2022

Takipteki alacaklar oranı, ticari krediler kaynaklı gerilemektedir.

Takipteki alacaklar oranı tüketici kredilerinde %2,3, ticari kredilerde ise %2,5'tir.

Takipteki kredi oranları* (4 haftalık hareketli ortalama, %) 3 Ocak 2020 – 12 Ağustos 2022

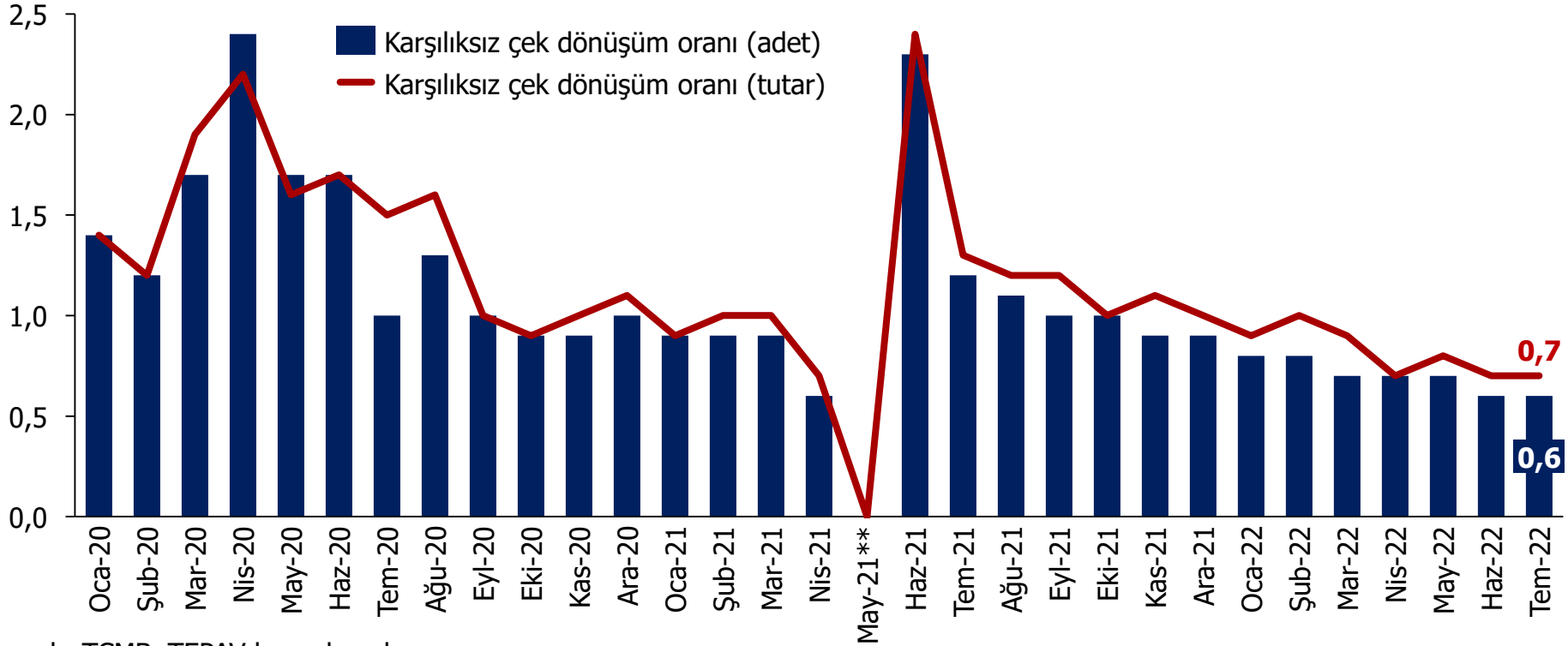
Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

*Takipteki kredi oranı, takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.

**BDDK, salgının ardından işletmelerin yaşayacakları nakit akışı sorununun finansal bir probleme dönüşmemesi için Mart 2020'de aldığı kararla, 31 Aralık'a kadar 2. grup krediye (yakın izlemedeki krediler-sorunlu krediler) geçiş süresini 30 günden 90 güne, 3. grup krediye (takipteki krediler) geçiş süresi de 90 günden 180 güne çıkarmıştır. İlgili uygulama bazı istisnalar tanınarak 30 Eylül 2021'e kadar uzatılmıştır.

Temmuz ayında karşılıksız çeklerin dönüşüm oranı aynı seviyede kalmıştır.
Karşılıksız çeklerde dönüşüm oranları tutar olarak %0,7, adet olarak %0,6 seviyesindedir.

Karşılıksız çek dönüşüm oranı* (%) Ocak 2020 – Temmuz 2022

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

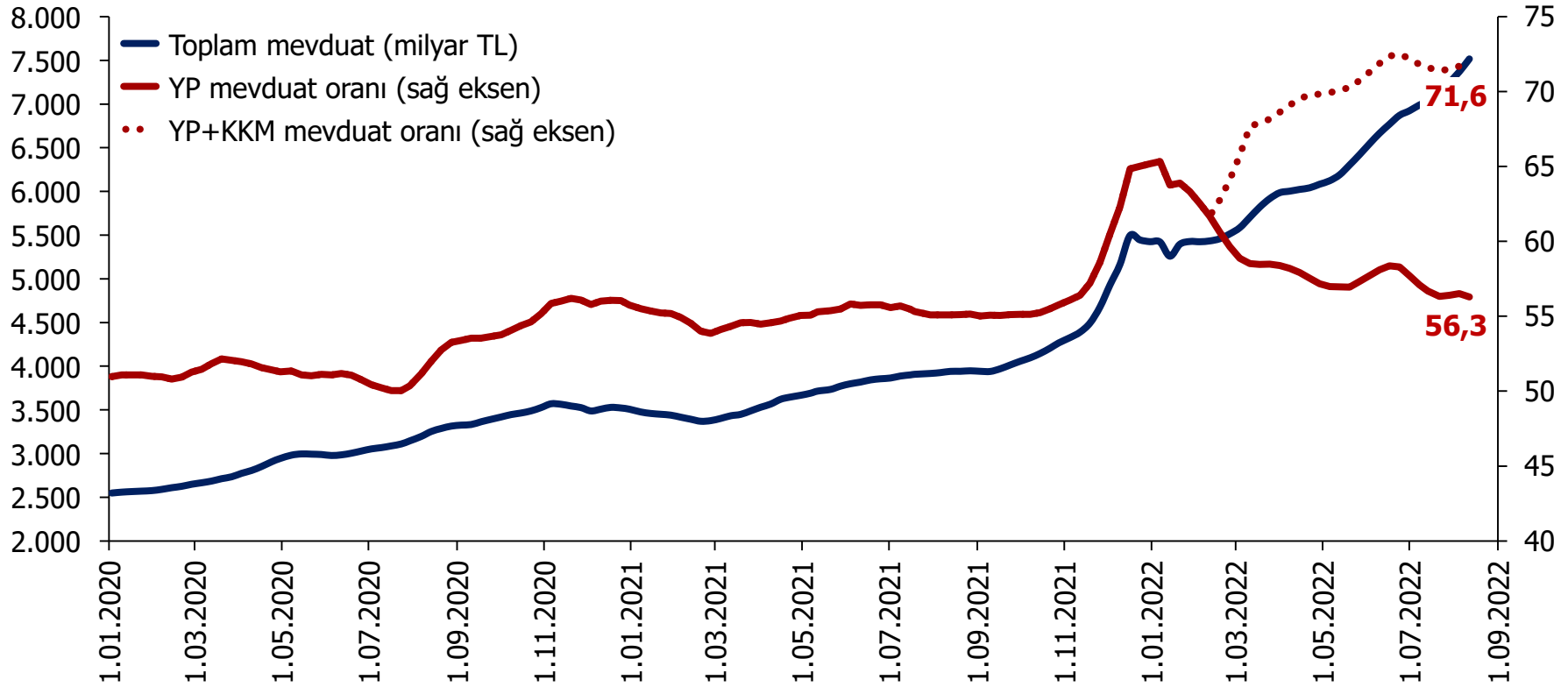
*Karşılıksız çek dönüşüm oranları, takas odalarına ibraz edilen ve karşılıksız kalan çek adet ve tutarının toplam takasa ibraz edilen çek adet ve tutarı içindeki oranıdır.

** Mayıs ayında karşılıksız çek işlemlerine ilişkin düzenleme nedeniyle veri açıklanmamıştır.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/04/20210430M1-1.htm>

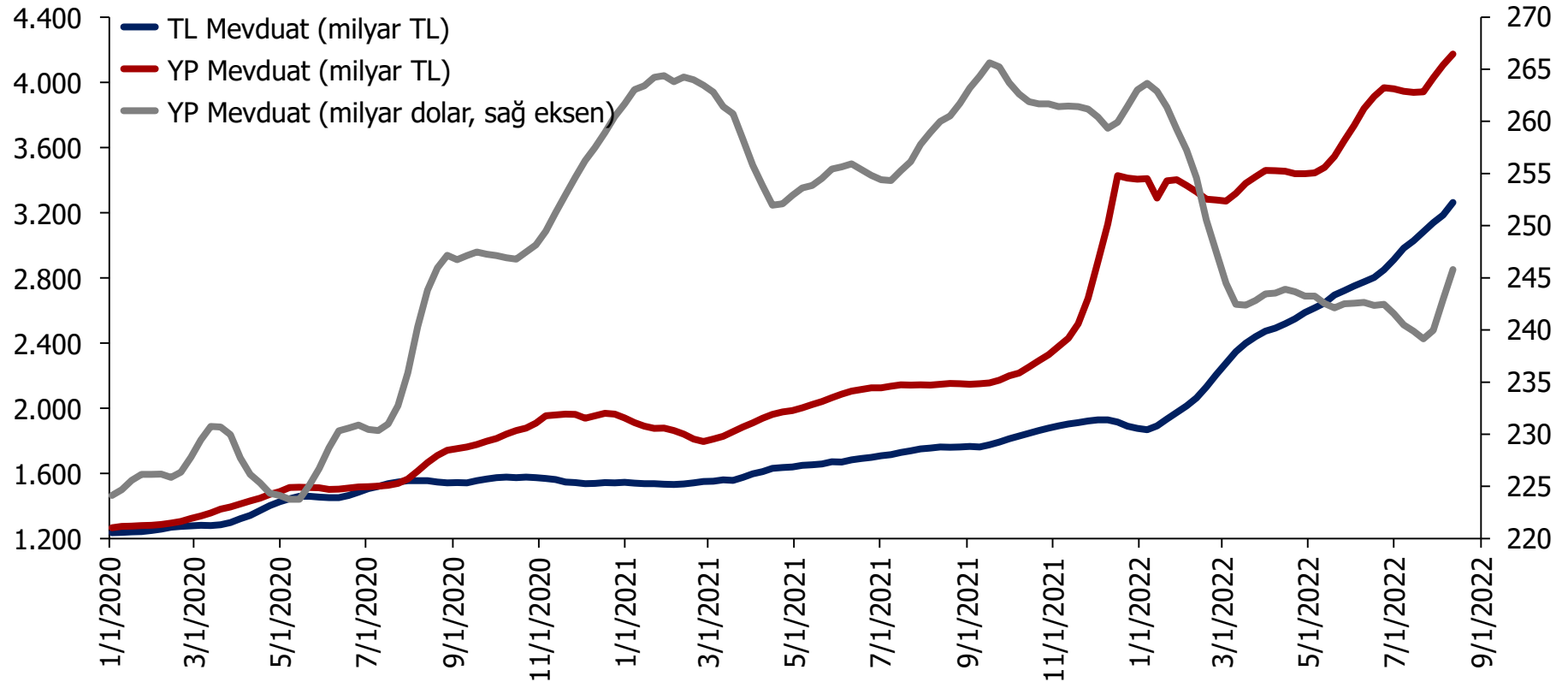
Kur Korumalı Mevduatlar (KKM) dahil edildiğinde yabancı para ve KKM dahil toplam mevduat oranı %71,6 düzeyindedir.
Toplam mevduatlar artış eğilimini korumaktadır.

Toplam mevduat tutarı (milyar TL) ve dövizle endeksli mevduatların oranı (4 haftalık hareketli ortalama, %) 3 Ocak 2020 – 12 Ağustos 2022

Son haftalarda yabancı para mevduatları yaklaşık 5,8 milyar dolar artarak, 245,8 milyar dolara ulaşmıştır.

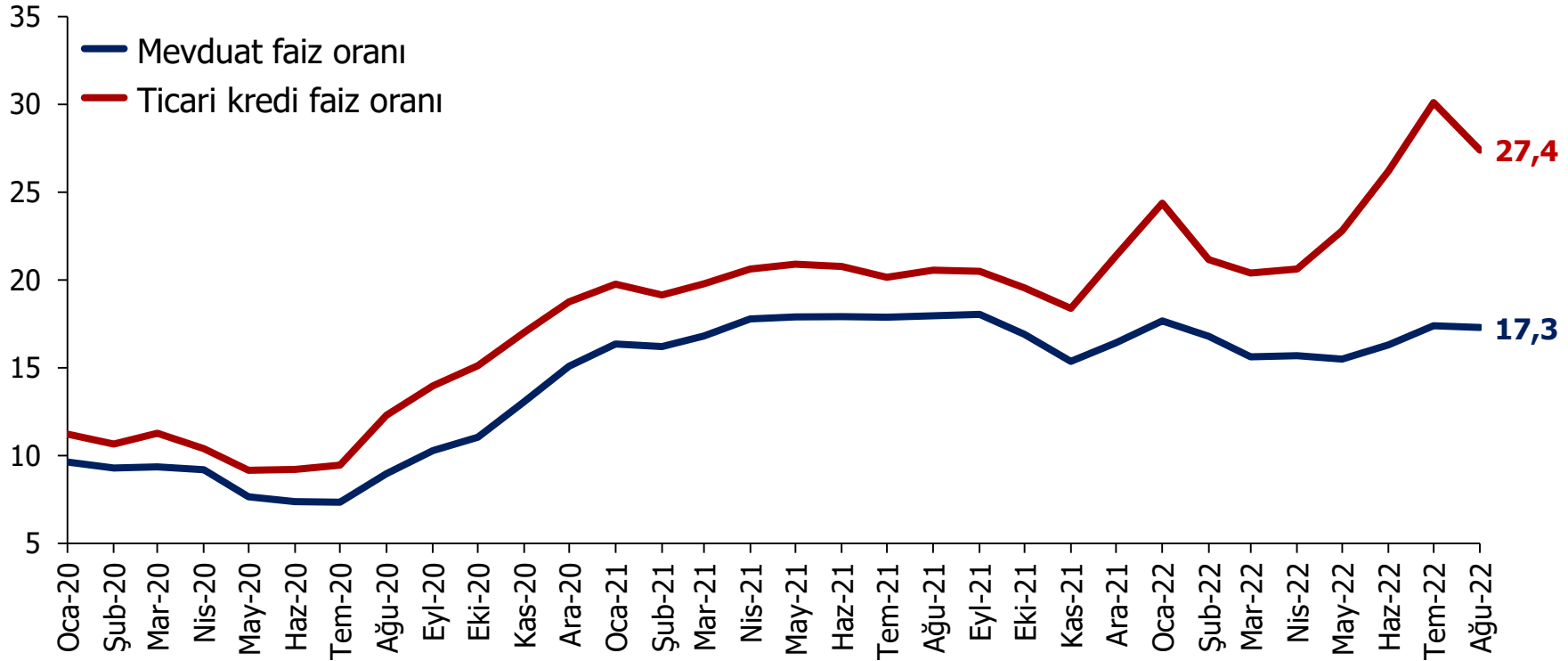
TL ve YP mevduat (4 haftalık hareketli ortalama) 3 Ocak 2020 – 12 Ağustos 2022

Ticari kredi faiz oranları Ağustos ayında gerilerken, mevduat faiz oranları mevcut düzeylerini korumaktadır.

Temmuz ayı sonrasında ticari kredi faiz oranındaki düşüş yaklaşık 2,6 puandır.

Ticari kredi* ve mevduat faizi (TL üzerinden açılan, akım veri, %) Ocak 2020 – Ağustos 2022**

Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

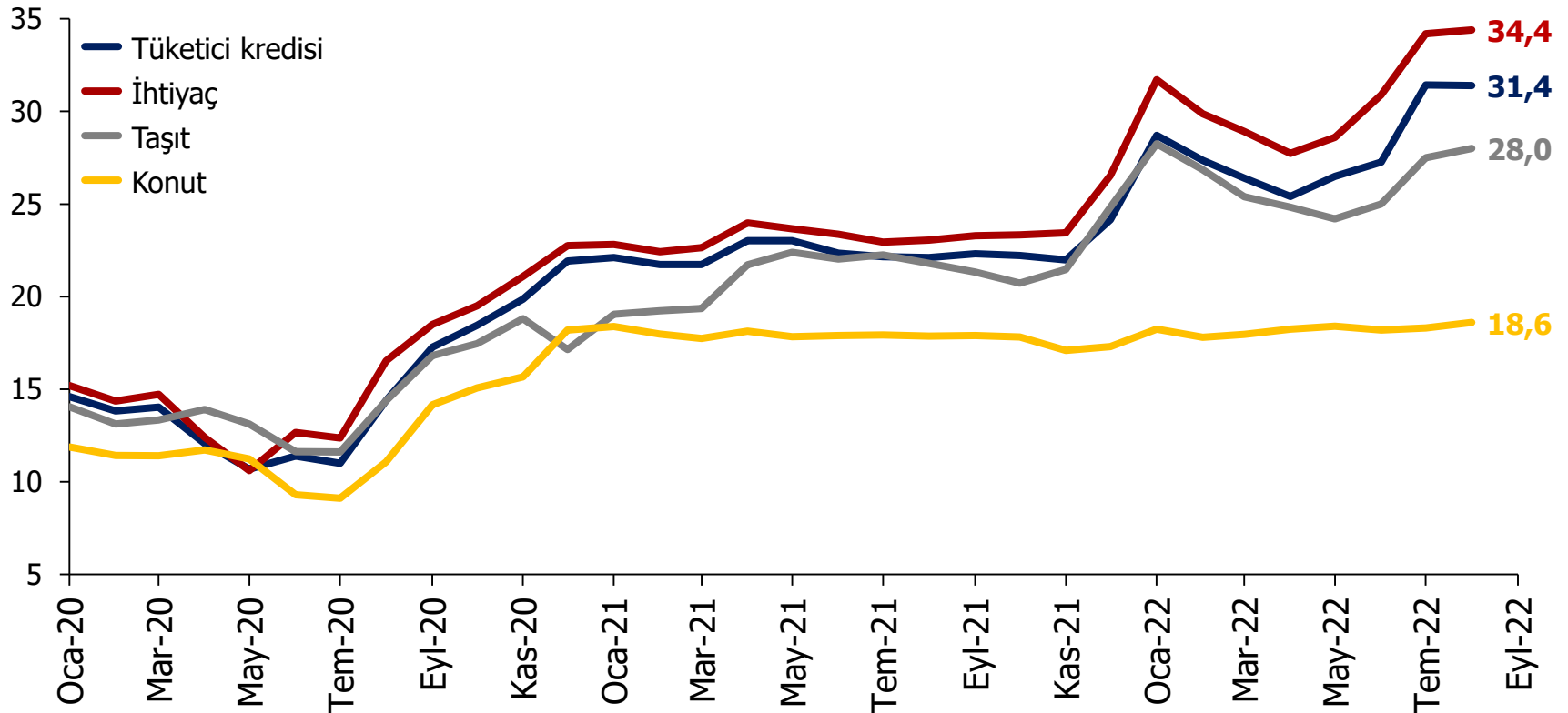
*Tüzel kişi Kredili Mevduat Hesabı ve kurumsal kredi kartları hariçtir.

** 12 Ağustos 2022 tarihi itibarıyla.

Tüketici kredilerinde faizler artmaktadır.

Ağustos ayında tüketici kredilerinde en fazla artış taşıt kredilerindedir.

Tüketici kredi faizleri (TL üzerinden açılan, akım veri, %) Ocak 2019 – Ağustos 2022*

Kaynak: TCMB, TEPAV görselleştirmesi

* 12 Ağustos 2022 tarihi itibarıyla.

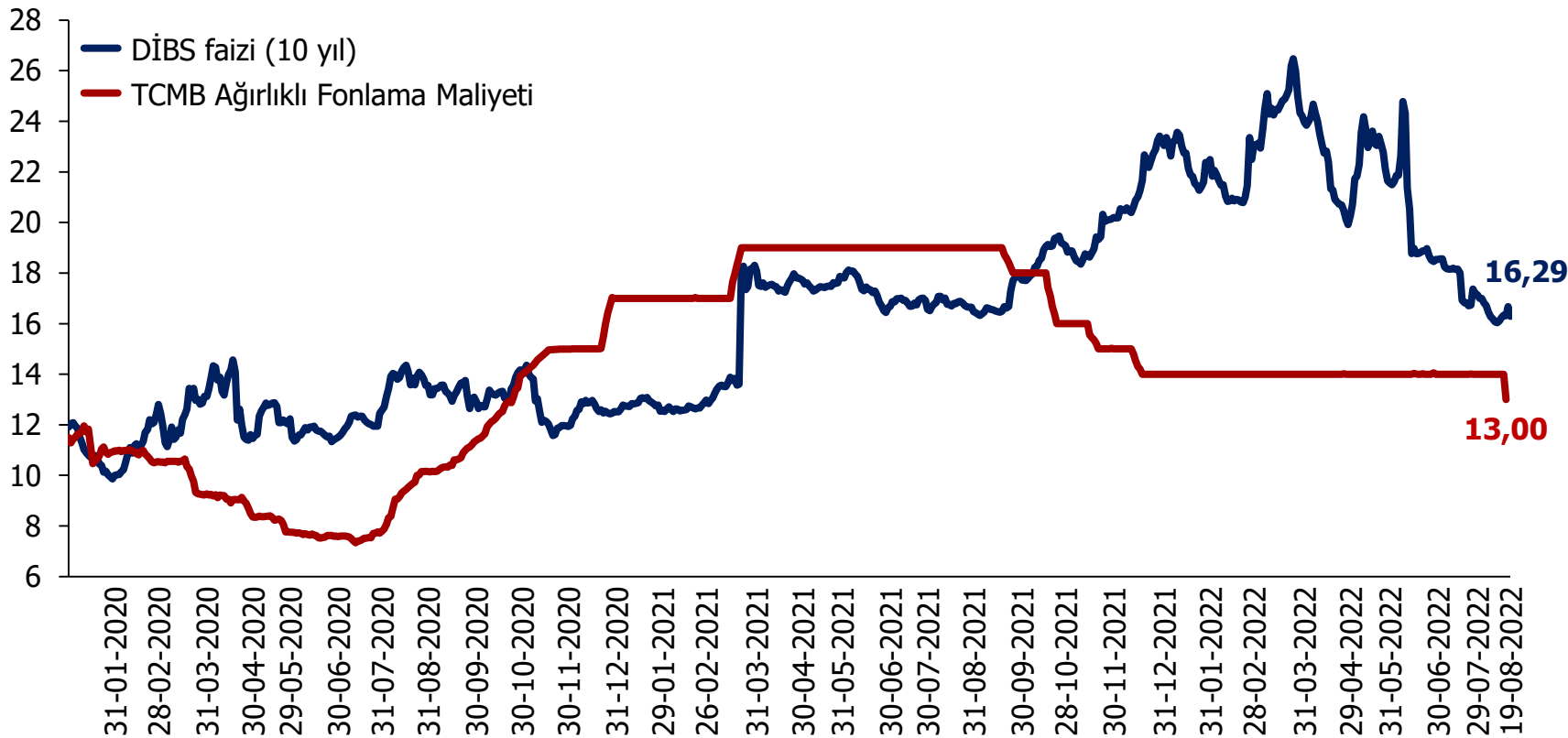
Finansal Piyasa Göstergeleri

- TCMB ortalama fonlama faizi
- Tahvil faizleri
- ABD tahvil faizi
- Türkiye risk primi (CDS)
- Döviz kurları

Merkez Bankası, politika faiz oranını 8 ay aradan sonra %14'ten %13'e indirmiştir.

Devlet iç borçlanma faizleri ise %16,29 seviyesindedir.

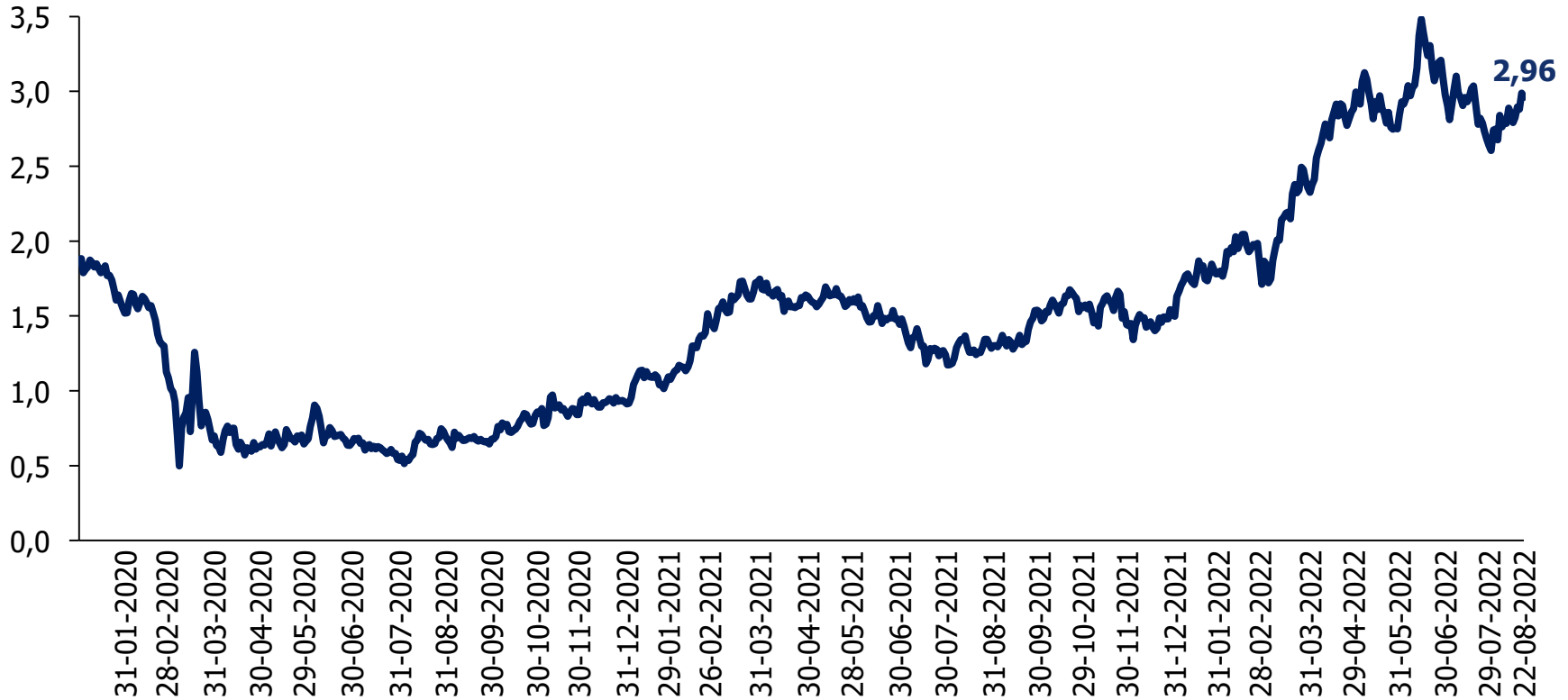
TCMB ortalama fonlama faizi ve Devlet iç borçlanma faizleri (günlük, %)
1 Ocak 2020 – 19 Ağustos 2022

ABD’de para politikası sıkılaşmaktadır.

10 yıllık devlet iç borçlanma faizi Ağustos ayı itibarıyla %2,96 seviyesine yükselmiştir.

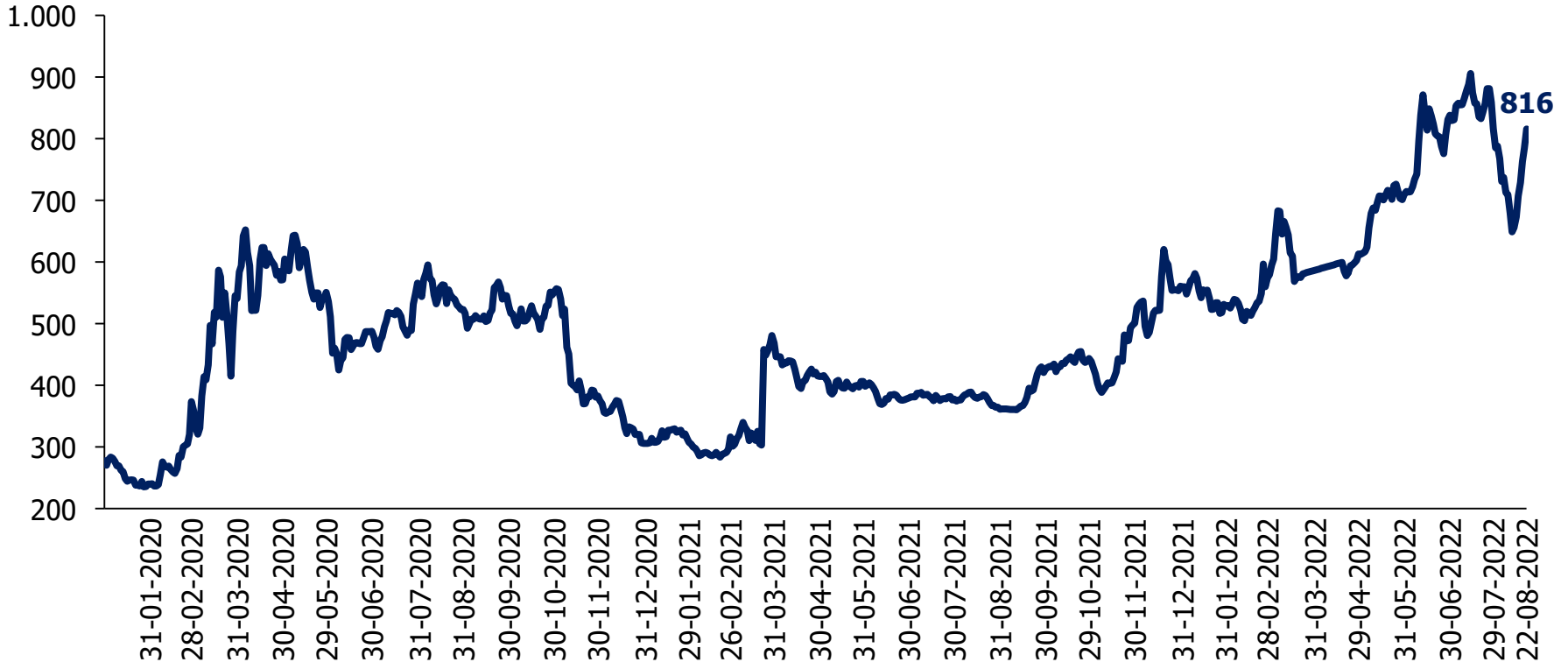
Devlet iç borçlanma faizleri – ABD 10 yıl (günlük, %) 1 Ocak 2020 – 22 Ağustos 2022

Türkiye'nin risklilik göstergesi Ağustos ayında da 800'ü aşmıştır.

Kredi temerrüt takas oranı ile ölçülen risklilik göstergesi 14 Temmuz tarihinde 906 seviyesine ulaşmış, Ağustos ortalarında 649'a kadar gerilemiş, ancak sonrasında tekrar yükselmiştir.

Kredi Temerrüt Takası – CDS* (günlük) 1 Ocak 2020 – 22 Ağustos 2022

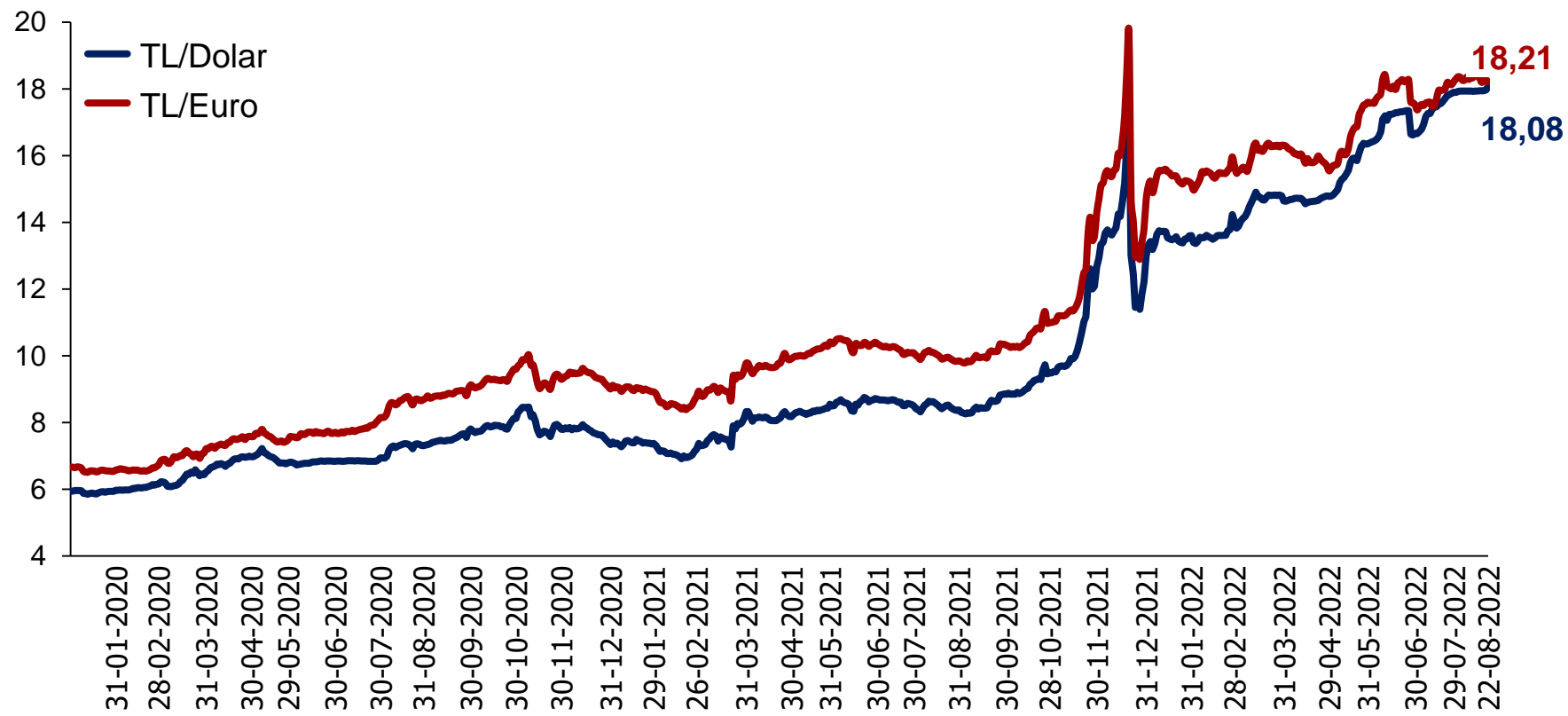
Kaynak: Reuters, TEPAV görselleştirmesi

* Tahvil ve benzeri yatırım enstrümanlarında borçlunun ödeyememe riskine karşı alacaklının hakkını garanti eden sigortadır.

Türk lirası yabancı paralar karşısında değer kaybetmektedir.

Haziran ayı sonuna göre TL/dolar kurundaki artış %8,4, TL/Euro kurundaki artış da %3,9'dur.

Döviz kurları (günlük) 1 Ocak 2020 – 22 Ağustos 2022

TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş Göstergeler*

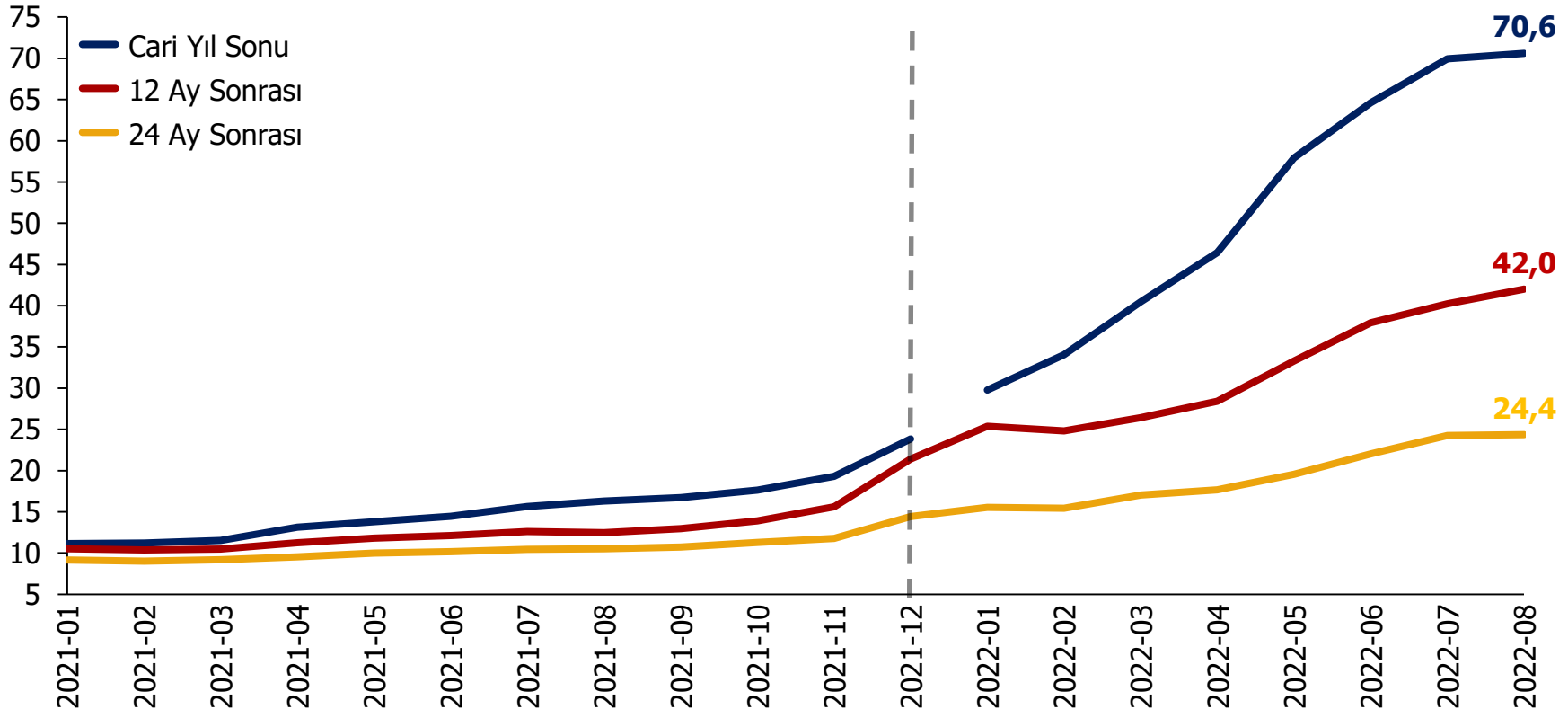
- Enflasyon beklentileri
 - Cari yıl sonu yıllık TÜFE beklentisi
 - 12 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
 - 24 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
- Döviz kuru beklentileri
 - Cari ay sonu ABD dolar kuru beklentisi
 - Cari yıl sonu ABD dolar kuru beklentisi
 - 12 ay sonrasının ABD dolar kuru beklentisi
- Büyüme beklentileri
 - Cari yılın yıllık GSYİH büyüme beklentisi
 - Gelecek yılın yıllık GSYİH büyüme beklentisi

* TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, 12 Ağustos 2022 tarihinde yayımlanmıştır. İlgili tarihten sonraki gelişmeler beklentilere yansımamaktadır.

Ağustos ayında yıl sonu enflasyon beklentisi 0,7 puan artarak %70,6'ya ulaşmıştır.

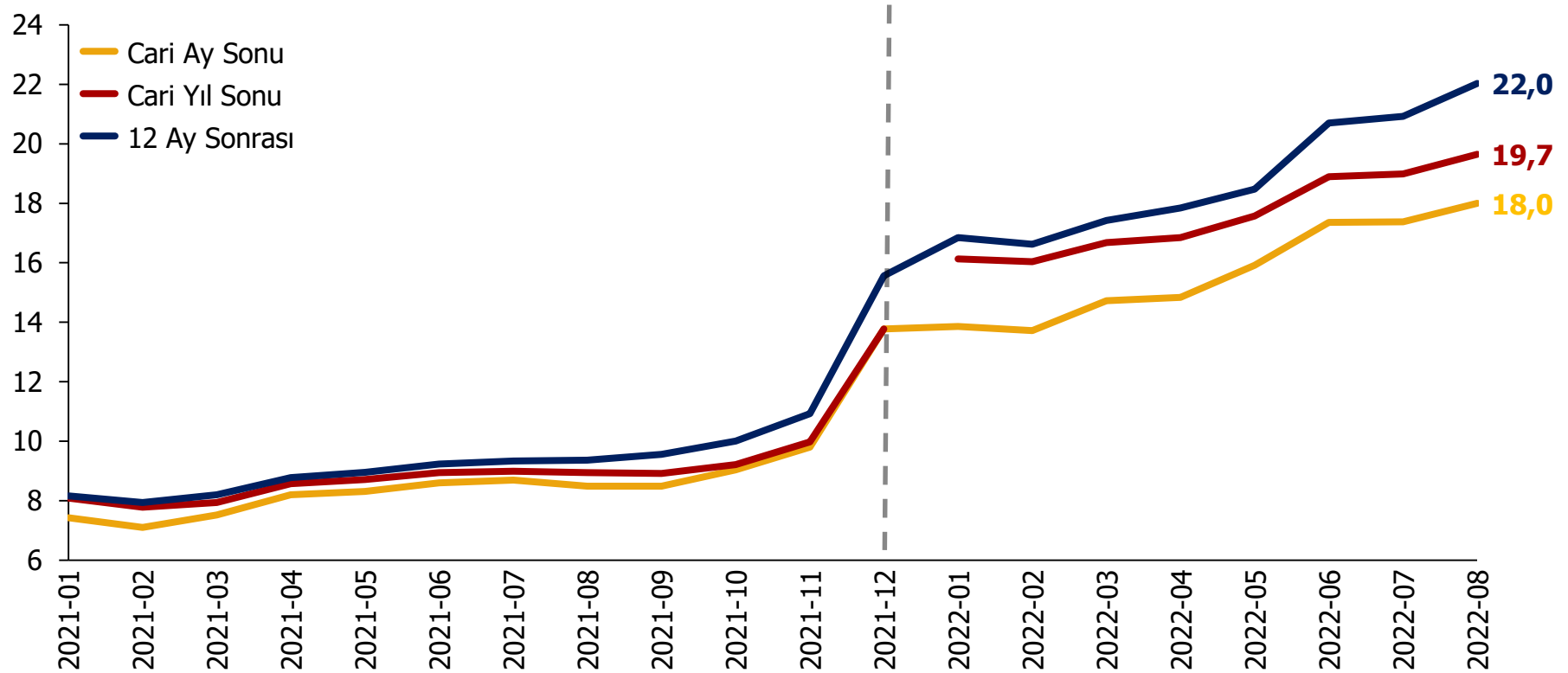
12 ay sonrası enflasyon beklentisi ise %42,0'dir.

Yıllık TÜFE beklentileri (%) Ocak 2021 – Ağustos 2022

Anket katılımcıları TL/\$ kurunun yıl sonunda 19,7 olmasını beklemektedir.
Cari ay sonu beklentisi ise 18,0'dir.

Döviz kuru beklentileri (TL/\$) Ocak 2021 - Ağustos 2022

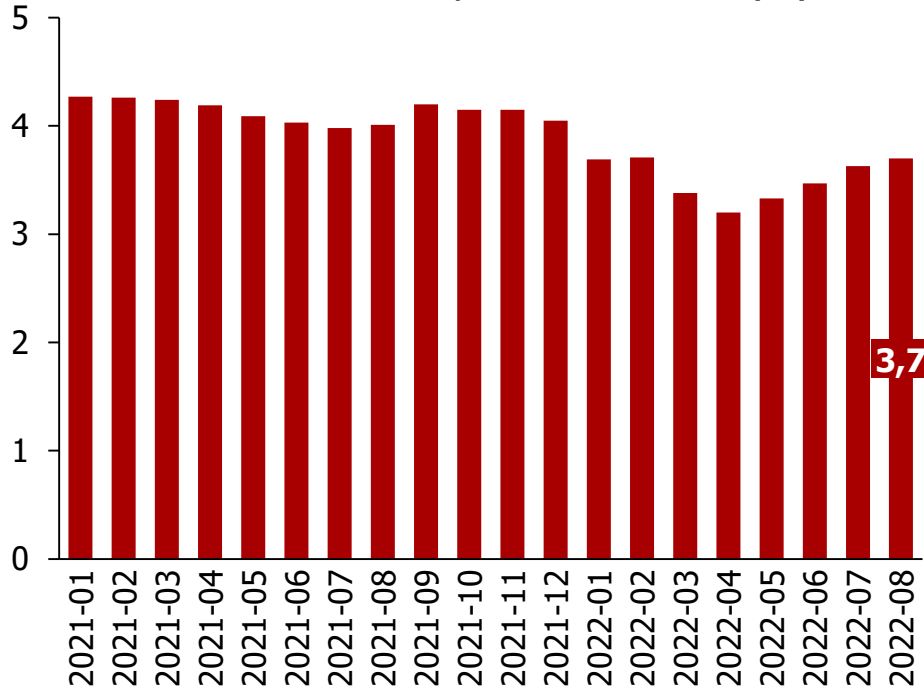

2022 yılı büyüme beklentileri son 4 ayda 0,5 puan yukarı yönlü revize edilmiştir.

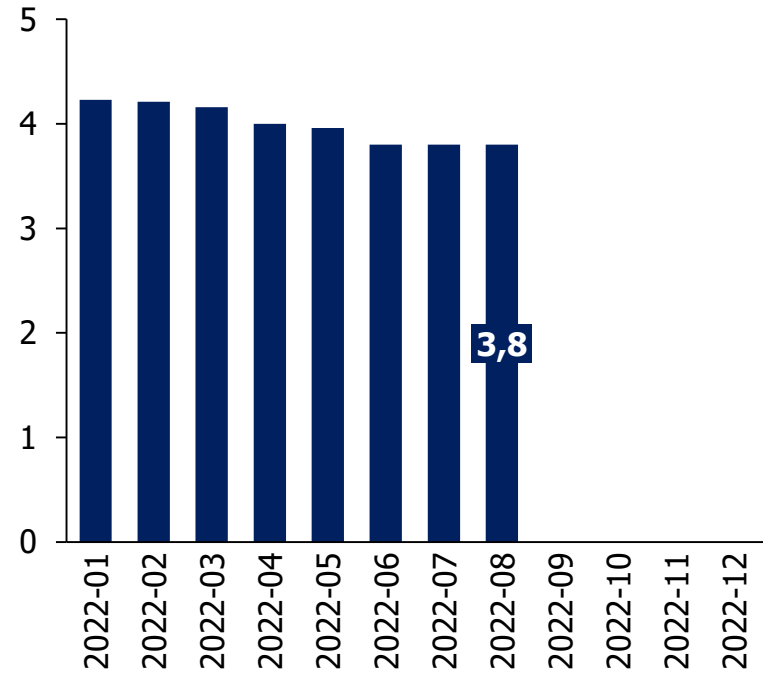
Ağustos ayında 2022 yılı için büyüme beklentisi 0,1 puan artarak %3,7 olmuştur.

Büyüme beklentileri (%) Ocak 2021 - Ağustos 2022

2022 Yılı GSYİH Büyüme Beklentileri (%)

2023 Yılı GSYİH Büyüme Beklentileri (%)

Genel Değerlendirme -1

- 2022 yılının ilk çeyreğinde milli gelir değişimi %7,3 olup büyüme eğiliminin gücüne ilişkin göstergeler yavaşlamaya işaret etmektedir.
- Üç aylık değişimler esas alındığında, sanayi üretimi ikinci çeyrekte daha belirgin olmak üzere ivme kaybetmiştir. Göreli olarak güçlü seyreden perakende satışlar ise Haziran ayında gerilemiştir. Yüksek frekanslı veriler de ikinci çeyrek ve sonrasında büyümede yavaşlama ima etmektedir.
- Uluslararası kuruluşlar ve piyasa profesyonellerinin 2022 yıl sonu tahminleri %4,7 olan tarihsel ortalamanın altında kalmaktadır.
- İhracat artışları yavaşlamış, dış ticaret açığı artmış ve turizm gelirlerinin yükselişini sürdürmesine karşılık cari işlemler dengesi kötüleşmiştir. Yıl sonunda cari açığın daha da artması beklenmektedir.
- Haziran ayı itibarıyla cari işlemler dengesinin finansmanında, portföy yatırımları kaynaklı sermaye çıkışları devam etmektedir. Net hata noksan kaleminin giriş yönlü yüksek bakiye vermesine rağmen, artan cari açık ve finansman hesabının açık vermesi ile resmi rezervler gerilemiştir.
- Güncel veriler Merkez Bankası rezervlerinin Ağustos ayı itibarıyla yükseldiğini göstermekle beraber, swap dahil net rezervler yüksek negatif bakiyesini korumaktadır.
- İstihdam artarken işsizlik oranı azalmaktadır. Geniş tanımlı işsizlik oranları da gerilemekle birlikte yüksek seviyelerini korumaktadır.

Genel Değerlendirme -2

- Merkezi Yönetim bütçe dengesi ve faiz dışı dengede yüksek dalgalı seyir devam etmektedir. Güçlü seyreden bütçe gelirlerine rağmen, başta Kur Korumalı Mevduat ödemeleri nedeniyle giderler artmış, Merkezi Yönetim bütçesi Haziran'dan sonra Temmuz ayında da açık vermiştir.
- Ticari krediler ve kredi kartı kullanımları yüksektir. Toplam mevduatlar artmakta, Kur Korumalı Mevduat dahil edildiğinde yabancı para mevduatların payı %70'i aşmaktadır.
- Ticari kredi faiz oranları kısmi olarak gerilemiş, mevduat faiz oranları ise mevcut seviyesini korumuştur.
- Tüketici enflasyonu son 24 yılın zirvesindedir. Ulaştırma ve gıda en yüksek fiyat artışları görülen ana harcama gruplarıdır.
- Üretici ve tüketici enflasyonu arasındaki fark tarihi en yüksek seviyededir. Üretim için ana girdi olan enerji fiyatlarındaki yüksek artışlar maliyet baskılarının daha da güçlendiğini göstermektedir.
- Merkez Bankası 8 ay aradan sonra, piyasa beklentileri dışında, politika faiz oranını 100 baz puan düşürmüştür.
- Enflasyon beklentileri önemli oranda bozulmuş, Ağustos ayı ile birlikte yıl sonu tüketici enflasyonu tahmini %70'i aşmıştır.
- Türkiye'nin risklilik göstergesi Ağustos ayında tekrar 800 seviyesinin üzerine çıkmıştır.

Kaynak Önerileri - 1

- Büyüme, üretim ve satışlar
 - Dönemsel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, I. Çeyrek: Ocak - Mart, 2022
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Donemsel-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-I.-Ceyrek:-Ocak---Mart,-2022-45549>
 - TÜİK Sanayi Üretim Endeksi, Haziran 2022
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sanayi-Uretim-Endeksi-Haziran-2022-45736>
 - TÜİK Perakende Satış Endeksleri, Haziran 2022
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Perakende-Satis-Endeksleri-Haziran-2022-45723>
- Dış ticaret ve ödemeler dengesi
 - TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri, Haziran 2022
<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Odemeler+Dengesi+ve+Ilgili+Istatistikler/Odemeler+Dengesi+Istatistikleri/>
- İstihdam ve işsizlik
 - TÜİK İşgücü İstatistikleri, Haziran 2022
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Haziran-2022-45651>
 - TEPAV İstihdam İzleme Bülteni, Mayıs 2022
https://www.tepav.org.tr/upload/mce/2022/bultenler/istihdam/tepav_istihdam_izleme_bulteni_nisan_2022.pdf

Kaynak Önerileri - 2

- Sektörel güven endeksleri
 - TÜİK Ekonomik Güven Endeksi, Temmuz 2022
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ekonomik-Guven-Endeksi-Temmuz-2022-45560>
- TEPAV Perakende Güven Endeksi, Temmuz 2022
https://www.tepav.org.tr/upload/mce/2022/bultenler/tepe/tepav_perakende_guven_endeksi_haziran_2022.pdf
- Enflasyon
 - TCMB Temmuz Ayı Fiyat Gelişmeleri
<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/321846be-24ef-4b61-8a22-9f2cce6e4620/afiyathaziran22.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-321846be-24ef-4b61-8a22-9f2cce6e4620-o7daa0x>
- TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi: Seçilmiş göstergeler
 - TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi, Ağustos 2022
https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/085d78c0-9809-4b33-a6b6-21e0a22a6405/PKA_Rapor.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-085d78c0-9809-4b33-a6b6-21e0a22a6405-o7sCYAB

Kaynak Önerileri - 3

- Dönemsel geniş içerikli raporlar
 - Enflasyon Raporu 2022 - III (28 Temmuz 2022)
<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Enflasyon+Raporu/2022/Enflasyon+Raporu+2022+-+III>
 - Finansal İstikrar Raporu – Mayıs 2022, Sayı 34
<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Finansal+Istikrar+Raporu/2022/Sayi+34>